

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU

ROVNOST JE COOL!

**PRO SPOLEČNOST
ČLOVĚK V TÍSNI, O.P.S.**

vypracovala
VÝZKUMNÁ AGENTURA NMS

Praha, prosinec 2007

Preamble:

Společnost **Člověk v tísni, o.p.s.** realizovala v rámci **Evropského roku rovných příležitostí pro všechny (2007) - směrem k spravedlivé společnosti v České republice** projekt **Rovnost je cool!**

Cílem Evropského roku rovných příležitostí 2007 (ERRP) bylo především zvýšit povědomí veřejnosti o antidiskriminační politice EU a právu na rovné příležitosti pro všechny, které vyplývají z oficiálních rozhodnutí Evropské komise. Nedílnou součástí ERRP byla snaha zahájit veřejnou i odbornou diskusi na téma nezákonnosti diskriminace na základě pohlaví, rasového či etnického původu, náboženství nebo víry, zdravotního postižení, věku a sexuální orientace. Účelem ERRP bylo zvýšit zapojení znevýhodněných skupin, usnadnit a vyzvednout rozmanitost a rovnost a zajistit podporu soudržnější společnosti.

Projekt **Rovnost je cool!** využíval dokumentárních filmů a sociálních spotů a zaměřoval se na vzdělávací aktivity a informační kampaně. Cílem projektu bylo zvýraznit pozitivní vnímání jinakosti jako přínosu pro moderní demokratickou společnost i pro jednotlivce v jejich každodenním životě. Zároveň umožnit studentkám a studentům možnost diskutovat o často opomíjených tématech, které se mohou týkat i jich samotných. A v neposlední řadě motivovat zejména mladé lidi k uvědomění si, že hodnoty jako rovnost, otevřenost a tolerance je obohacují a posilují.

Jednou z částí projektu bylo dotazníkové šetření na středních školách, které mělo za cíl zjistit vztah současných studentů a studentek SŠ k určitým pojmům a postojům vztahujícím se ke společensko-politické situaci rovných příležitostí v České republice.

Výzkum byl realizován v období září 2007 na vybraných středních školách celé České republiky.

Zpracováním analýzou dotazníků byla pověřena agentura **Network Media Service, s.r.o.**

Obsah:

1.	Základní informace o studii	5
2.	Hlavní zjištění:	6
3.	Jak číst grafy?	8
4.	Podrobná zjištění	9
4.1.	Sociodemografické údaje	9
4.2.	Odkud mají studenti znalosti o skupinách lidí a jejich vztah k nim	13
4.2.1.	Vztah ke skupinám lidí	13
4.2.2.	Odkud mají studenti znalosti o skupinách	15
4.2.3.	Jak se promítá do vztahu je skupinám způsob, kterým studenti tyto skupiny poznají	19
4.3.	Tolerance vůči skupinám lidí	23
4.4.	Práva a rovné šance	25
4.5.	Vztah k vybraným skupinám lidí	27
4.5.1.	Bezdomovci	27
4.5.2.	Nezaměstnaní	28
4.5.3.	Romové	29
4.5.4.	Jiné národnosti a etnika	30
4.5.5.	Prostitutky a prostitutky	31
4.5.6.	Lesby a gayové	33
4.5.7.	Skupiny náboženského vyznání	35
4.5.8.	Ženy	38
4.5.9.	Mentálně a fyzicky postižení	39
4.5.10.	Důchodci, staří lidé	41
4.6.	Volný čas	42
4.7.	Segmentace respondentů	44
4.7.1.	Obecně tolerantní	45
4.7.2.	Drsňáci	46
4.7.3.	Netolerantní	47
4.7.4.	Náboženští	48
4.7.5.	Sympatizanti queer	49
4.7.6.	Profil segmentů	50
5.	Kontakt	52
6.	Příloha – dotazník	53

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví (q08)	9
Graf 2: Věk (q09)	9
Graf 3: Vzdělání rodičů (q10)	10
Graf 4: Souvislost mezi vzděláním otce a matky (q10)	10
Graf 5: Svou rodinu považují za (q07)	11
Graf 6: Vzdělání otce a bohatství rodiny (q07 vs. q10)	11
Graf 7: Vzdělání matky a bohatství rodiny (q07 vs. q10)	11
Graf 8: Typ školy	12
Graf 9: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? (q01)	13
Graf 10: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	14
Graf 11: Zdroje znalosti skupin lidí (q01)	15
Graf 12: Zdroje znalosti skupin lidí (q01)	16
Graf 13: Zdroje znalosti – Média. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	17
Graf 14: Zdroje znalosti – Diskutuje. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	17
Graf 15: Zdroje znalosti – Známi. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	18
Graf 16: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz OSOBNÍ KONTAKT s nimi. (q01)	19
Graf 17: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz DISKUSE S PŘÁTELI, RODINOU, VE ŠKOLE. (q01)	20
Graf 18: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz MÉDIA. (q01)	21
Graf 19: Znalosti skupin lidí – srovnání. (q01)	22
Graf 20: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? (q02)	23
Graf 21: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)	24
Graf 22: A co si myslíte o následujících výrocih, týkajících se práva a rovných šancí? (q03)	25
Graf 23: A co si myslíte o následujících výrocih, týkajících se práva a rovných šancí? (q03 vs. q08)	26
Graf 24: Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace. (q02 vs. q01)	27
Graf 25: Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace. (q03 vs. q01)	27
Graf 26: Vztah k nezaměstnaným a plnohodnotnost jejich občanství. (q03 vs. q01)	28
Graf 27: Vztah k Romům a názor na jejich nepřizpůsobivost. (q02 vs. q01)	29
Graf 28: Přizpůsobivost Romů a právo nepřizpůsobivých na život v ČR. (q02 vs. q03)	29
Graf 29: Vztah k národnostem a etnikům. (q01)	30
Graf 30: Vztah k prostitutkám. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	31
Graf 31: Vztah k prostitutkám. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	31

Graf 32: Prostituce je povolání jako každé jiné. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)	32
Graf 33: Vztah ke prostitutkám a prostituci. (q02 vs. q01)	32
Graf 34: Vztah ke prostitutům a prostituci. (q02 vs. q01)	32
Graf 35: Vztah ke gayům. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	33
Graf 36: Vztah k lesbám. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	33
Graf 37: Lesby a gayové by se neměli podle mého názoru na ulici líbat. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08).....	33
Graf 38: Vadilo by mi, pokud by náš starosta/ka byl homosexuálně orientován. Dívky vs. chlapci.	34
Graf 39: Vztah ke gayům dle věku. (q01 vs. q09).....	34
Graf 40: Vztah k lesbám dle věku. (q01 vs. q09).....	34
Graf 41: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? (q01)...	35
Graf 42: Zdroje informací o náboženských skupinách. (q01)	35
Graf 43: Vztah k muslimům a sousedství s nimi. (q02 vs. q01)	36
Graf 44: Vztah k muslimům a kulturní homogenitě. (q03 vs. q01)	36
Graf 45: Vztah k muslimům a kulturní homogenitě. (q02 vs. q01)	36
Graf 46: Vztah ke křesťanům a náboženské symboly. (q02 vs. q01)	37
Graf 47: Vztah k jiným náboženstvím a náboženské symboly. (q02 vs. q01).....	37
Graf 48: Vztah k jiným náboženstvím a kulturní homogenitě. (q03 vs. q01).....	37
Graf 49: Podpora žen. (q02 a q03)	38
Graf 50: Podpora žen a vzdělání rodiče. (q02 a q03 vs. q10)	38
Graf 51: Vztah k mentálně a fyzicky postiženým. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)	39
Graf 52: Vozíčkáři by měli navštěvovat školy, které jsou pro ně speciálně určené. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)	39
Graf 53: Tělesně postižení by měli chodit do normálních škol, i když se jim bude muset přizpůsobit rytmus výuky. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)	40
Graf 54: Vztah k integraci tělesně postižených dle věku respondentů. (q02 vs. q09).....	40
Graf 55: Vztah k seniorům a jejich zabezpečení. (q02 vs. q01).....	41
Graf 56: Jak často tyto aktivity provozujete ve svém volném čase? (q04).....	42
Graf 57: Jak cestujete do zahraničí? Můžete zakroužkovat více odpovědí. Tříděno dle věku. (q05 vs. q09).....	43
Graf 58: Domluví se. (q06)	43
Graf 59: Segmentace respondentů	44
Graf 60: Vztah „Obecně tolerantních“ ke skupinám lidí (q01)	45
Graf 61: Vztah „Drsňáků“ ke skupinám lidí. (q01).....	46
Graf 62: Vztah „Netolerantních“ ke skupinám lidí.....	47
Graf 63: Vztah „Náboženských“ ke skupinám lidí. (q01)	48
Graf 64: Vztah „Queer sympatizantů“ ke skupinám lidí. (q01)	49
Graf 65: Domluví se: (třídění podle segmentů) (q06)	50
Graf 66: Jak cestujete do zahraničí? Můžete zakroužkovat více odpovědí. (třídění podle segmentů) (q05)	50
Graf 67: Studovaná škola: (třídění podle segmentů)	51

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O STUDII

- Tématem výzkumu je vztah středoškolských studentů k vybraným skupinám obyvatelstva.
- Termín sběru dat: září 2007.
- Metoda sběru dat: dotazníkové šetření.
- Cílová populace: středoškolští studenti ČR.
- Počet respondentů:
 - Střední školy: 1685
- Výzkum realizovala agentura NMS.
- Termín „střední školy“ je v této zprávě používán jako souhrnné označení pro střední odborná učiliště, střední odborné školy, střední školy a gymnázia.
- Pokud se ve zprávě vyskytne označení „studenti“ či „respondenti“, je tím myšleno „studenti a studentky“, popř. „respondenti a respondentky“. Tento krok byl učiněn čistě z důvodu větší přehlednosti textu.

2. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ:

Výsledky výzkumu posilují důležitost projektů, které se snaží – s přihlédnutím na specifika věku cílové skupiny – mapovat problematická místa nahlížení na svět a následně nenásilnou formou optimalizovat prvky patologických tendencí ve výchově dětí (xenofobie, rasismus, šovinismus, ageismus, nacionalismus atd.).

Osobnost mladých lidí (ve věku blížícímu se plnoletosti) a jejich postoje jsou v podstatě dotvořeny. Výchova, anebo osvěta pro tuto věkovou kategorii je náročným a současně diplomatickým procesem.

Nicméně ze zjištění výzkumu vyplývá, jak důležité je působení na zmíněnou věkovou skupinu. Její způsob chápání okolního světa a společenských otázek bohužel stále ještě nelze vnímat jako čistě tolerantní, kosmopolitní. Naopak se v něm projevuje síla předsudků a nedostatku objektivních informací.

Druhořadá role rodiny či školy jako výchovných „prostředků“ za médii není optimální. Na druhou stranu dává prostor pro hledání možností zlepšení.

Paralelně se studií proběhl také pilotní výzkum na vzorku cca 100 žáků/žákyně základních škol. U těchto dětí lze indikovat mnohem markantnější projev netolerance a „tmářství“.

Doporučení vyplývající z výzkumu:

- využít síly médií jako didaktických prostředků
- podpořit projekty, posilující informační možnosti vzdělávacích institucí a rodiny v tématech daných výzkumem
- jako cílovou skupinu společensko-osvětových projektů nechat nadále středoškolské studenty
- zacílit svou pozornost také na žáky základních škol

Hlavní zjištění v bodech:

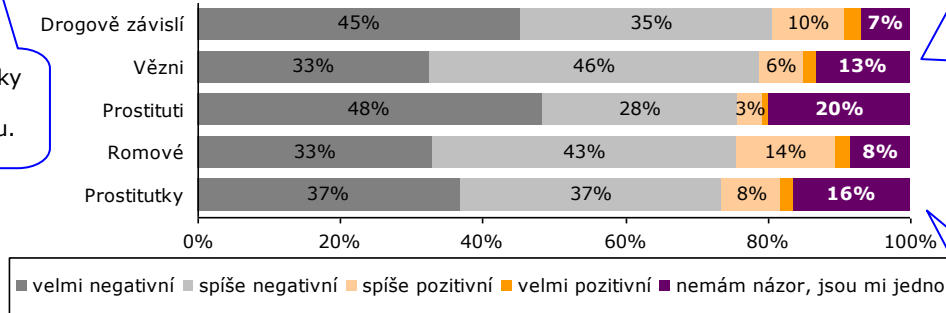
- Dívky vyjadřují ke sledovaným skupinám lidí většinou lepší vztah než chlapci. Dívky jsou také tolerantnější ke kulturním rozdílům a více nakloněné k integraci menšinových skupin než chlapci.
- Největší rozdíl mezi chlapci a dívkami je ve vztahu ke gayům, ke kterým mají chlapci výrazně horší vztah než dívky. Obdobná situace je i u transsexuálů.
- Oproti tomu znatelně horší vztah než chlapci vyjadřují dívky vůči prostitutkám. Dívky také ve větší míře odsuzují prostituci jako povolání.
- Nejdůležitějším zdrojem informací o skupině lidí je pro respondenty osobní kontakt. Pokud neznají žádného člena určité skupiny, pak důvěřují informacím z médií.

- U řady skupin (např. prostitutky, transsexuálové, muslimové, prostitutky,...) jsou média pro nadpoloviční podíl respondentů jediným zdrojem informací.
- Více jak tři čtvrtiny respondentů souhlasí s tezí, že Romové se nedokáží přizpůsobit většinové společnosti.
- S rostoucím vzděláním rodičů klesá podpora pozitivní diskriminace žen. Může to být způsobeno tím, že děti vzdělanějších rodičů mají kontakt s úspěšnými ženami, a proto v takové míře nevnímají nerovné šance žen.
- Nejhorší vztah vyjadřují ke sledovaným skupinám lidí respondenti studující na středních odborných učilištích. Studenti studijně náročnějších škol jsou tolerantnější.
- Více jak čtyři pětiny respondentů uvádí, že se domluví anglicky, více jak dvě pětiny německy.

3. JAK ČÍST GRAFY?

- Data uvedená na této straně jsou pouze ilustrativní. Slouží jako návod na to, jak číst grafy v této zprávě.

V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? (q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1303 až 1667).

Tento graf zobrazuje základní rozložení odpovědí mezi respondenty. Každý sloupec dává součet 100%.

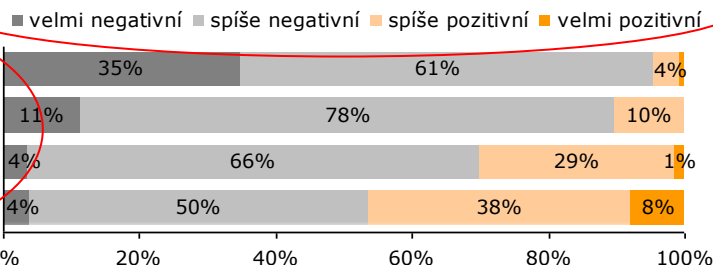
Z důvodu přehlednosti jsou popisky zobrazeny u hodnot nad 3%.

Analyzovaná proměnná je někdy tříděna podle dalších proměnných.

Např.: 45% respondentů má velmi negativní vztah k drogově závislým.

Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace (q02 vs. q01)

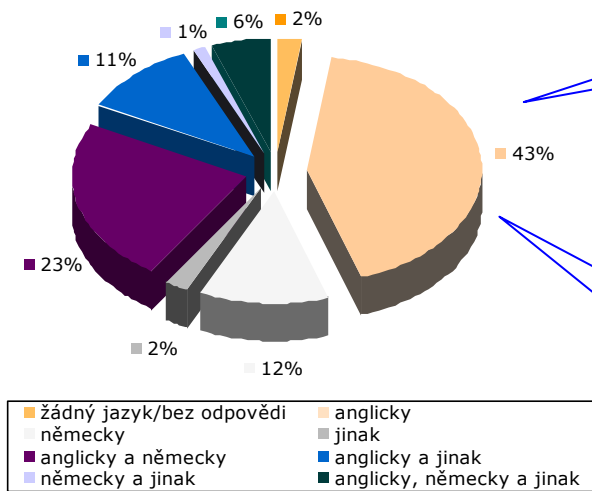
Vztah k bezdomovcům

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1358).

Např.: 35% z těch, co zcela souhlasí s tím, že bezdomovci si mohou za svou situaci sami, k nim má velmi negativní vztah.

Domluví se (q06)

Koláčový graf dává součet 100%.

Např.: 43% ze všech respondentů mluví jen anglicky.

4. PODROBNÁ ZJIŠTĚNÍ

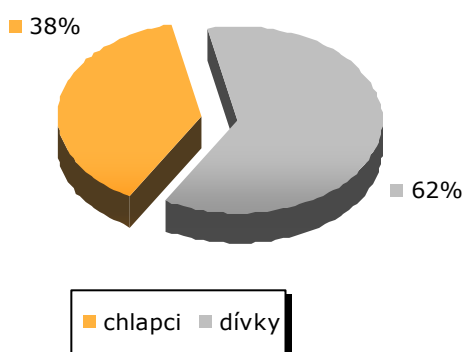
- Od této strany začínají grafy, které zobrazují reálné odpovědi studentů tak, jak ve skutečnosti odpovídali.

4.1. SOCIODEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Pohlaví

- Mezi respondenty je 38% chlapců a 62% dívek. Tento nepoměr je pravděpodobně dán typem škol, na kterých průzkum probíhal (málo SOU a SOŠ, na kterých studují převážně chlapci)

Graf 1: Pohlaví (q08)

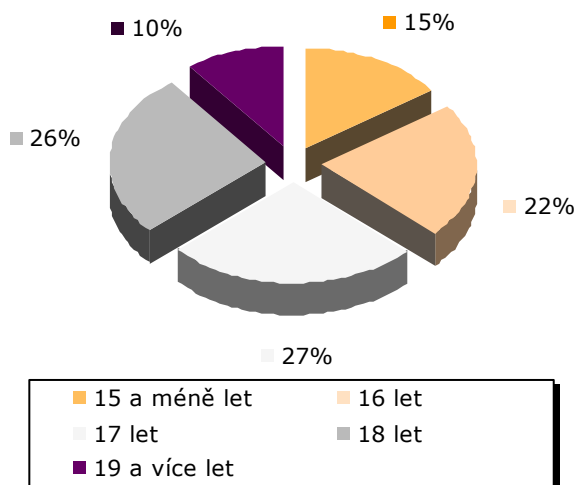

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1666).

Věk

- Méně než 16 let je 15% respondentů, ve věku 16 let je 22% respondentů, 17 let je 27% respondentů, 26% respondentů je 18 let a více než 18 let je 10% respondentů.

Graf 2: Věk (q09)

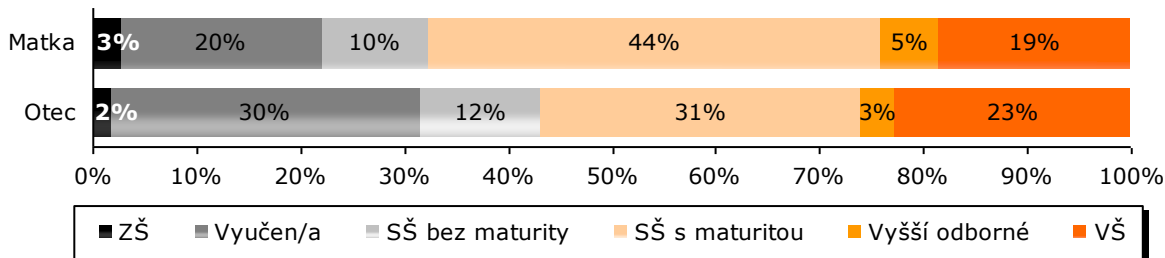

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1419).

Vzdělání rodičů

- Mezi rodiči respondentů jsou to ve větší míře otcové, kteří mají vyšší než středoškolské vzdělání s maturitou (otcové mají v 23% vysokoškolské vzdělání a v dalších 3% vyšší odborné vzdělání, matky mají v 19% případů vysokoškolské a v 5% vyšší odborné vzdělání).
- Otcové respondentů mají však také ve vyšší míře nižší než středoškolské vzdělání s maturitou (otcové mají nižší než středoškolské vzdělání s maturitou v 44%, matky v 33% případů).

Graf 3: Vzdělání rodičů (q10)

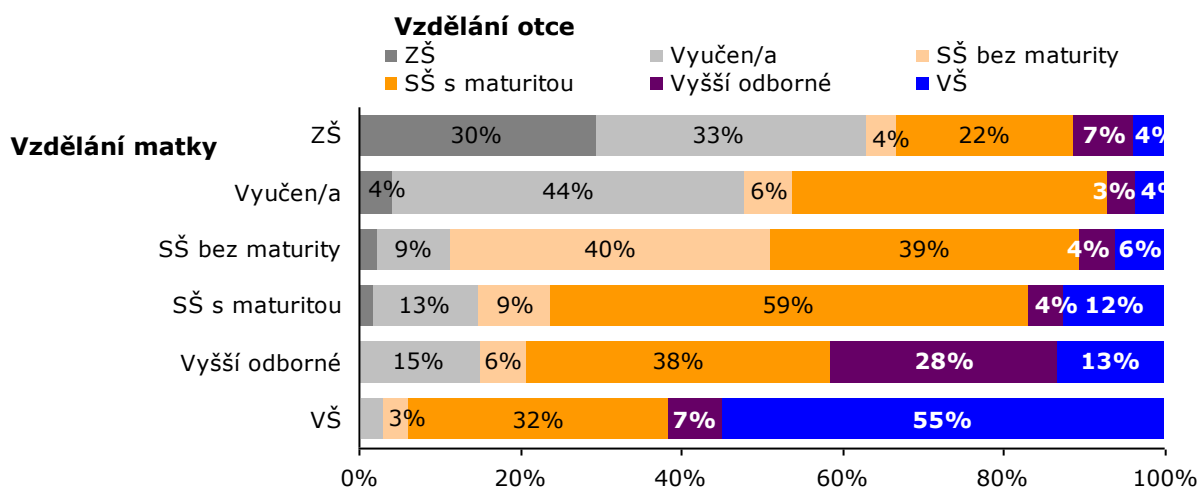

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1646, 1618).

Souvislost mezi vzděláním otce a matky

- Manželství uzavírají lidé s podobnou výší dokončeného vzdělání.
- Čím vyšší je vzdělání otce respondenta, tím je také vyšší vzdělání jeho matky. Např.: Respondent, jehož matka má vysokoškolské vzdělání, má v 55% procentech otce s vysokoškolským vzděláním. Oproti tomu respondentův otec, jehož matka je vyučena, má vysokoškolské vzdělání ve 4% případů.

Graf 4: Souvislost mezi vzděláním otce a matky (q10)

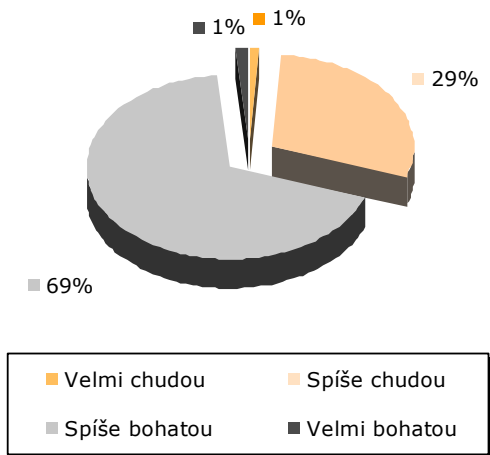

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=989).

Relativní bohatost rodiny

- Jen velmi malý počet respondentů považuje svoji rodinu za extrémně bohatou či chudou. Většina respondentů vnímá svou rodinu jako průměrně či mírně nadprůměrně bohatou.
- Pozn.: Toto vypovídá pouze o subjektivním vnímání respondenta toho, zda-li je jeho rodina chudá či bohatá; respondent se při něm pravděpodobně srovnává s lidmi, které zná ze svého okolí. Nevypovídá o skutečném ekonomickém postavení rodiny.

Graf 5: Svou rodinu považují za (q07)

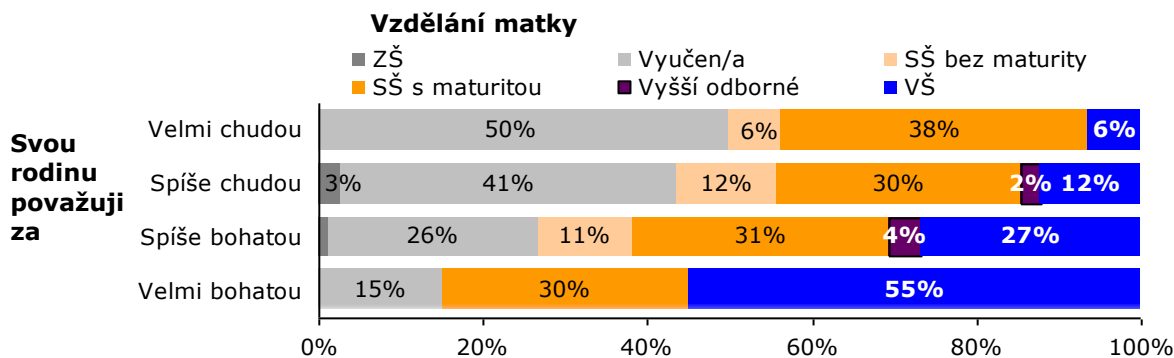

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1507).

Vzdělání rodičů a bohatství rodiny

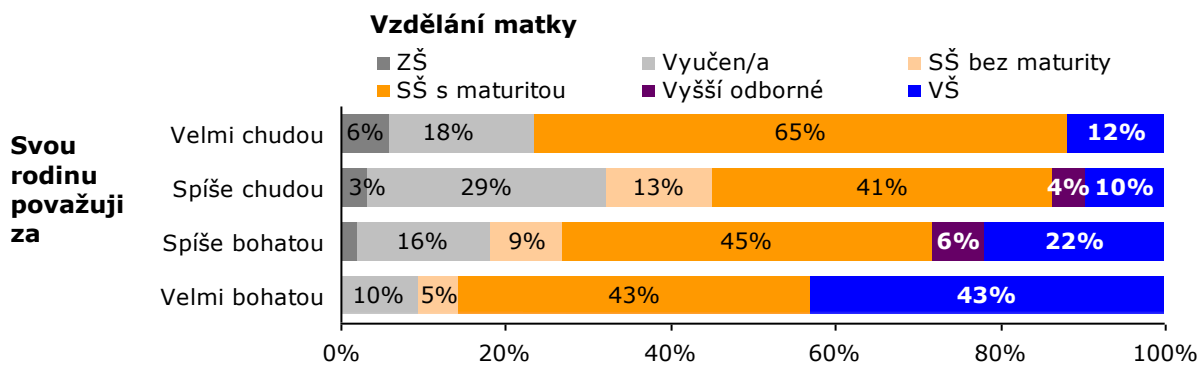
- Čím je vzdělání rodičů vyšší, tím svou rodinu respondent vnímá jako bohatší.

Graf 6: Vzdělání otce a bohatství rodiny (q07 vs. q10)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1461).

Graf 7: Vzdělání matky a bohatství rodiny (q07 vs. q10)

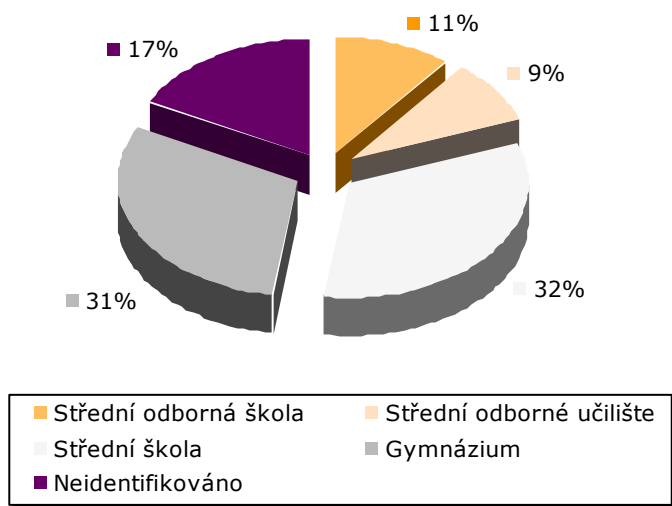

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1485).

Typ školy

- Z respondentů studuje 11% Střední odbornou školu (SOŠ), 9% Střední odborné učiliště (SOU), 32% Střední školu (SS) a 31% Gymnázium.
- Škola respondenta byla identifikována na základě zpáteční adresy, která byla uvedena na obálce, ve které byly vyplněné dotazníky školou odeslány.
- U 8 z 56 škol nebylo možné druh školy přesně identifikovat, neboť název školy byl složený z více druhů – např. Gymnázium a Střední odborná škola. Proto nebylo možné určit, jaký druh školy respondenti studují. Těchto respondentů je 17%, v grafu jsou označeni slovem „Neidentifikováno“.

Graf 8: Typ školy

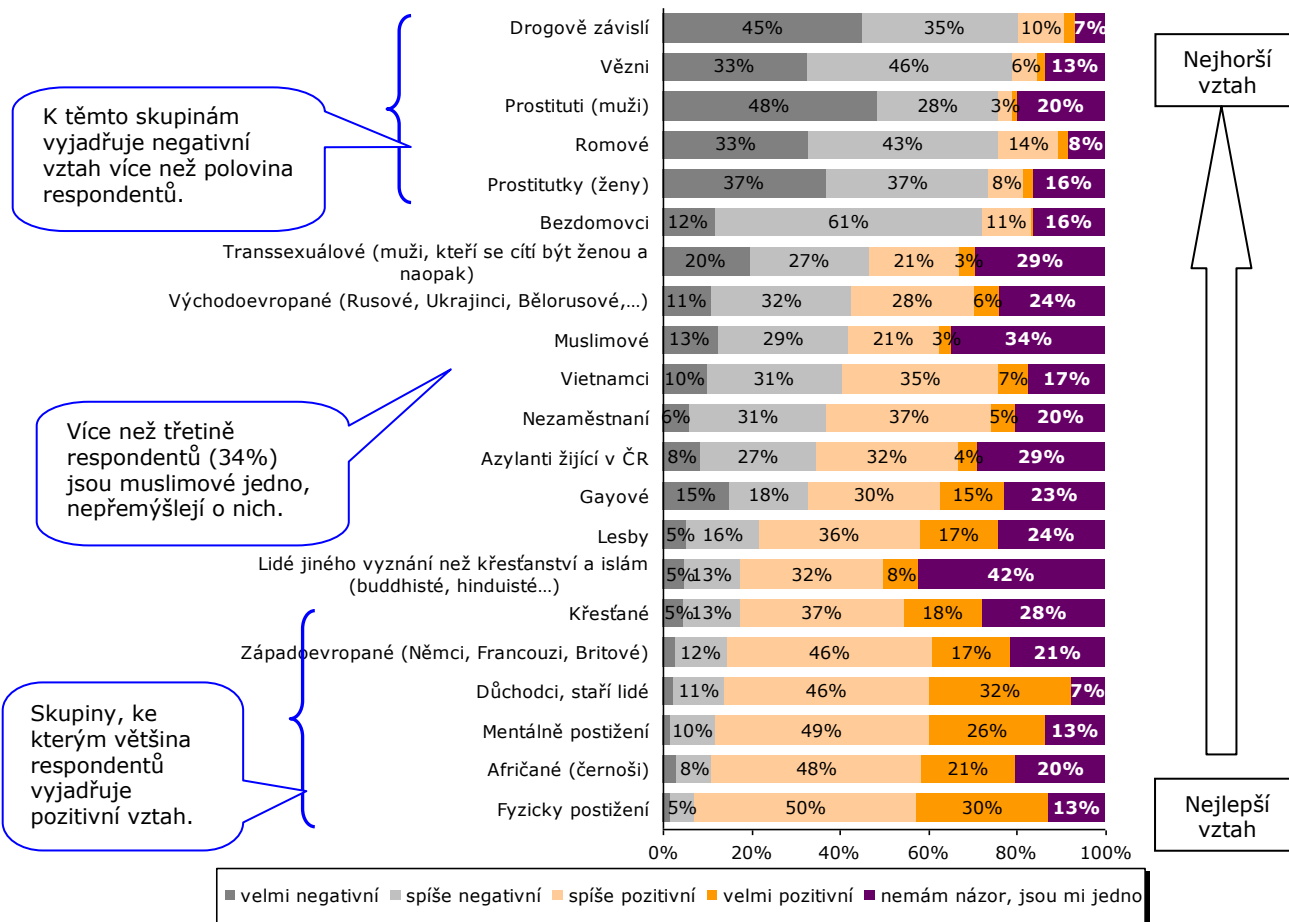
Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.2. ODKUD MAJÍ STUDENTI ZNALOSTI O SKUPINÁCH LIDÍ A JEJICH VZTAH K NIM

4.2.1. Vztah ke skupinám lidí

- Více než jedna polovina respondentů vyjadřuje negativní vztah k drogově závislým, vězňům, prostitutům a prostitutkám, Romům a Bezdomovcům. Nejhorší vztah vyjadřují vůči drogově závislým lidem – negativní vztah vyjadřuje 80% respondentů.
- Naopak nejlepší vztah vyjadřují respondenti k seniorům, fyzicky a mentálně postiženým lidem a k Afričanům.
- Respondenti, kteří vybrali kategorii „nemám názor, jsou mi jedno“ mají obtíže vytvořit si k o určité skupině lidí názor. Tato skupina je pro ně nejasná, nemají o ní dostatečné množství informací, „neví, co si mají myslet“.
- Nejsnadněji se respondenti vyjadřují k drogově závislým, seniorům a Romům – o těchto skupinách mají dostatek informací pro to, aby si o nich mohli udělat názor.
- Naopak nejobtížnější je pro respondenty zformulovat postoj k lidem jiného vyznání než křesťanství a islám (42% respondentů), muslimům, transsexuálům a křesťanům (více než jedné čtvrtině respondentů „jsou jedno“).
- Pozn.: Skupiny lidí jsou v grafu seřazeny od těch, ke kterým mají respondenti nejhorší vztah, po ty, ke kterým chovají nejlepší vztahy.

Graf 9: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? (q01)

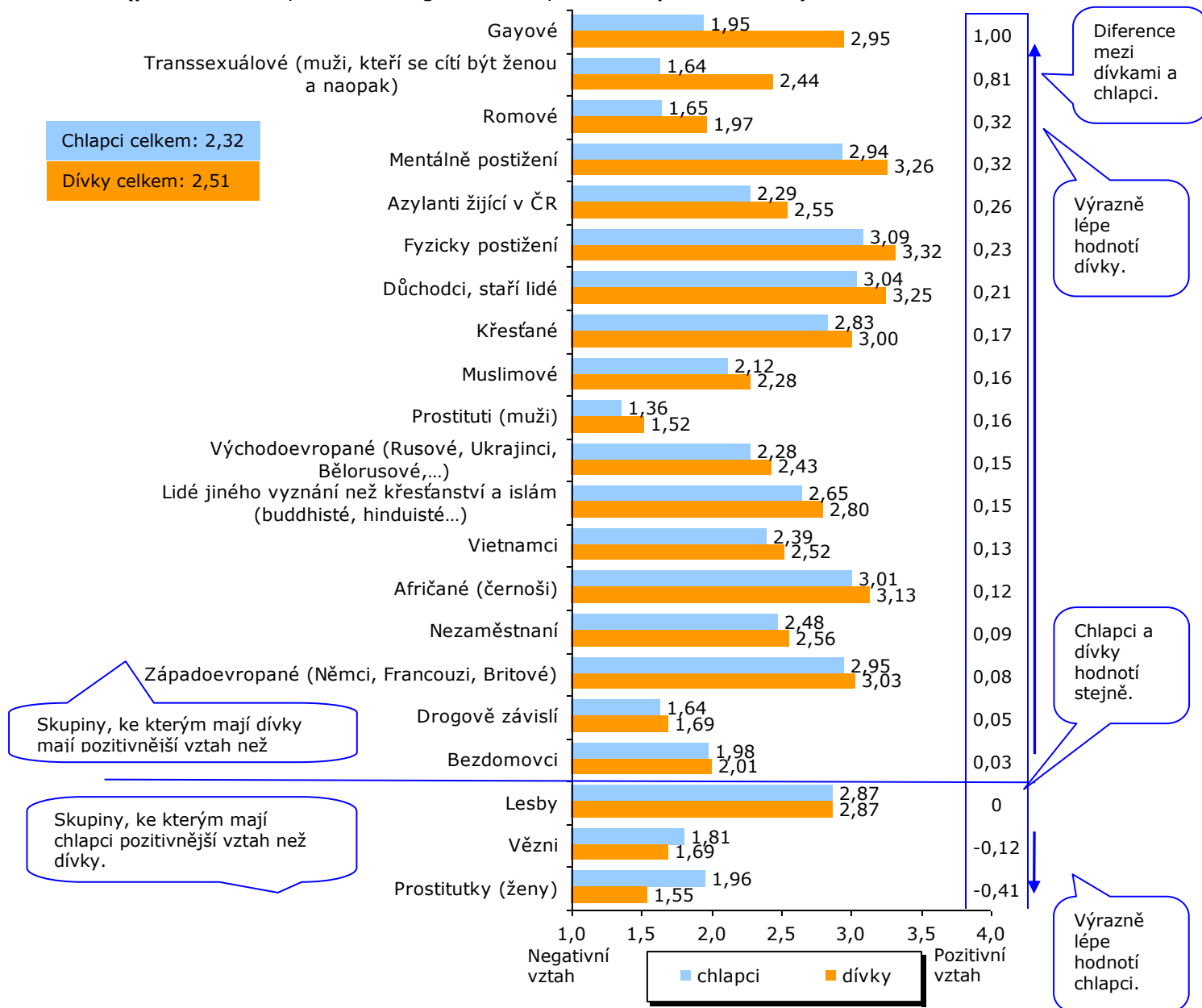

Vztah ke skupinám lidí dle pohlaví

- K sledovaným skupinám lidí mají celkově dívky lepší vztah než chlapci.
- Výrazně lepší vztah mají dívky ke gayům a transsexuálům. Naopak chlapci mají znatelně lepší vztah než dívky k prostitutkám.
- Pozn.: Index je zkonstruován jako průměrné hodnocení dané skupiny lidí všemi chlapci nebo všemi dívkami. Vyšší hodnota indexu vyjadřuje lepší hodnocení (škála 1 až 4, kde 1 = velmi negativní vztah, 4 = velmi pozitivní vztah, do indexu nebyli zařazeni respondenti nemající názor). Rozdíl je počítán jako rozdíl mezi dívkami a chlapci; její kladná hodnota vyjadřuje, že k dané skupině lidí mají dívky lepší vztah než chlapci (rozdíl = dívky – chlapci).

Graf 10: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

(průměrné skóre; 1 = velmi negativní vztah, 4 = velmi pozitivní vztah)

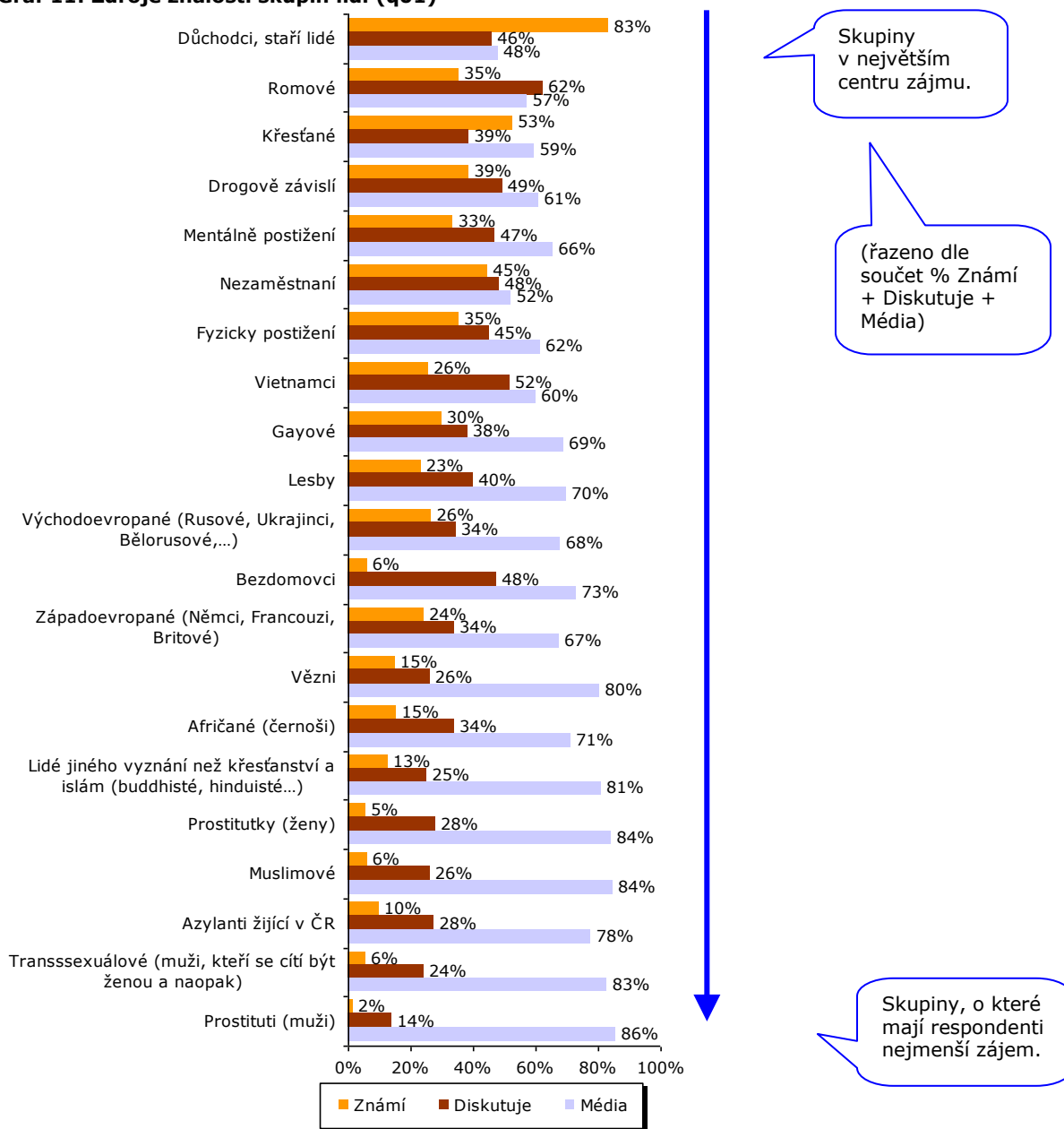

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k jednotlivým skupinám lidí (N=364 až 958). Vyšší hodnota indexu vyjadřuje lepší vztah.

4.2.2. Odkud mají studenti znalosti o skupinách

- Ve výzkumu byly rozlišovány tři zdroje znalosti skupin lidí (**označení v analýze** = „znění otázky v dotazníku“):
 - Média** = „slyšeli či četli jste o nich v médiích“,
 - Diskutuje** = „diskutujete o nich ve své rodině, mezi kamarády, s učiteli“,
 - Známí** = „v této skupině máte známé, přátele, někoho z rodiny, spolužáky, sousedy“.
- Respondenti mohli označit více zdrojů (třeba i všechny), odkud znají dané skupiny lidí. Většina z nich však tuto otázku pochopila hierarchicky. Pokud někoho znají osobně, nenapíše již, že se o nich dozvídají třeba i z médií. Osobní vztah v tomto případě převáží nad zprostředkovanou znalostí skrz média či diskuse s přáteli nebo ve škole.
- Pozn.: Graf je seřazen podle toho, jak respondenti znají jednotlivé skupiny (od těch, které znají nejlépe = důchodci, po ty, co znají nejhůře = prostitutky).

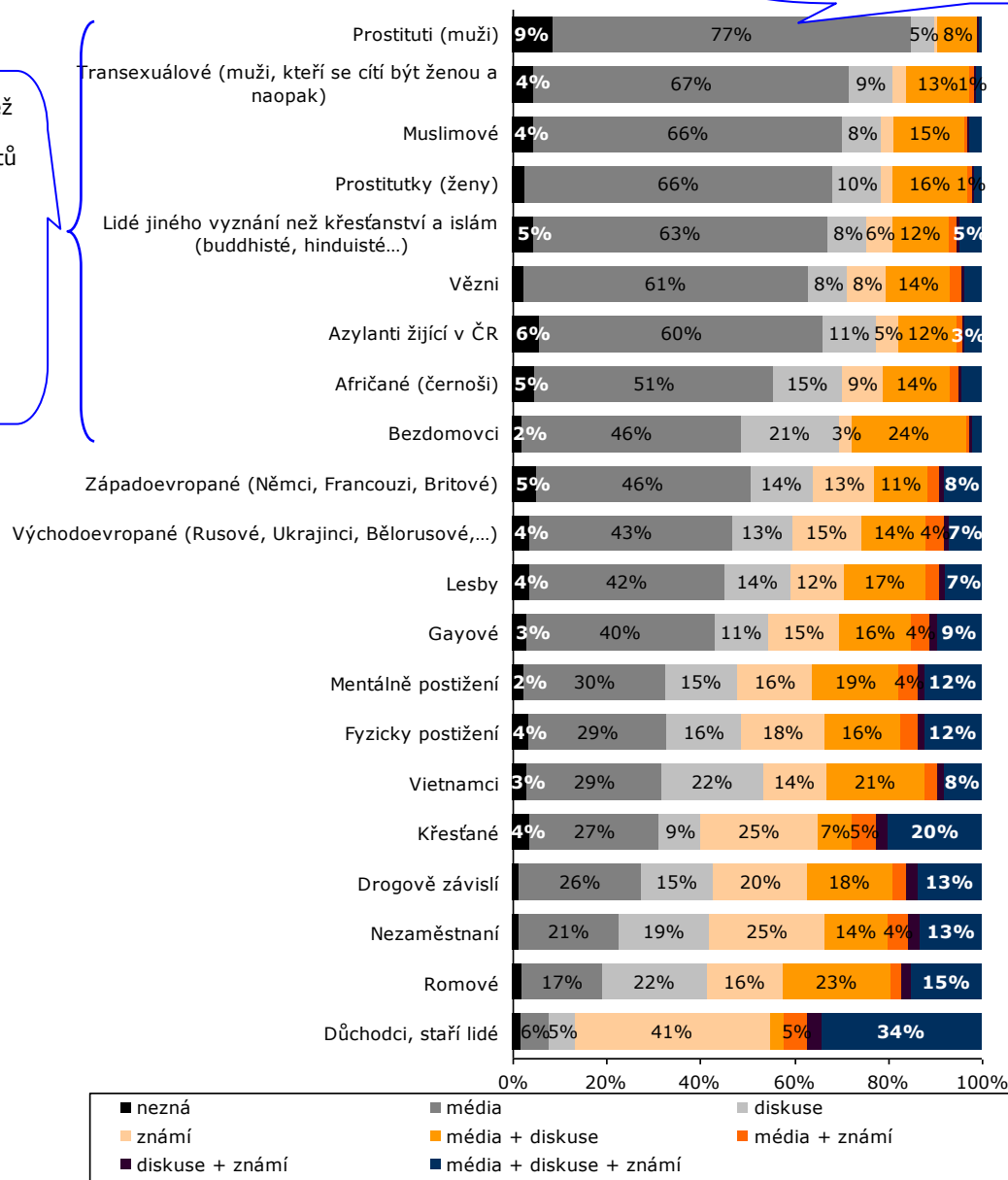
Graf 11: Zdroje znalosti skupin lidí (q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

Zdroje znalosti skupin lidí – výhradní zdroje a jejich kombinace

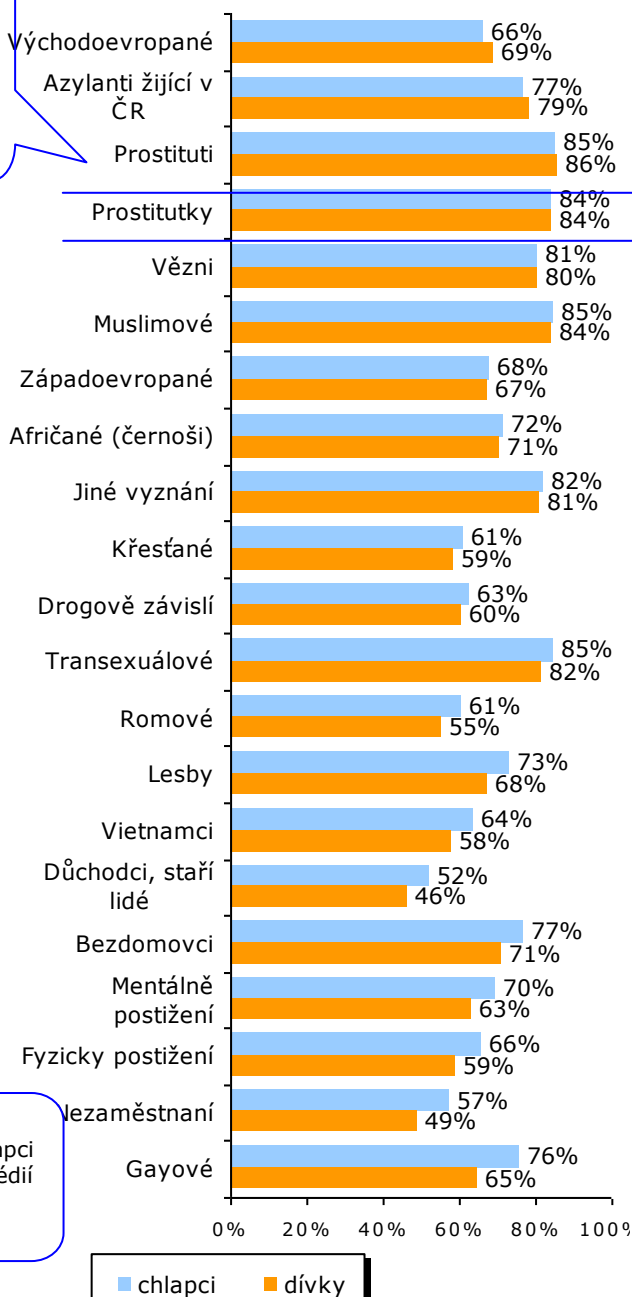
- Řadu skupin znají respondenti pouze z médií. Postoj k nim je tak formován povrchně na základě převzatých informací, bez hlubší znalosti, kterou poskytuje osobní kontakt, nebo reflexe, kterou nabízí diskuse.
- Nejméně informací mají respondenti o prostitutech, u kterých 9% neuvádí žádný informační zdroj. Další více jak tři čtvrtiny respondentů (77%) čerpají informace o prostitutech pouze z médií.
- Pozn.: Jednotlivé kategorie grafu vyjadřují podíl lidí, kteří využívají výhradně zdroje uvedené v určité kategorii (např. nezná = respondent neoznačil žádný zdroj znalosti, média = respondent označil jako zdroj znalosti pouze média, média + diskuse = respondent označil jako zdroj znalosti pouze média a diskuse, média + diskuse + známí = respondent označil všechny tři zdroje znalosti). Skupiny jsou v grafu řazeny podle toho, nakolik jsou jediným zdrojem informací o nich média.

Graf 12: Zdroje znalosti skupin lidí (q01)

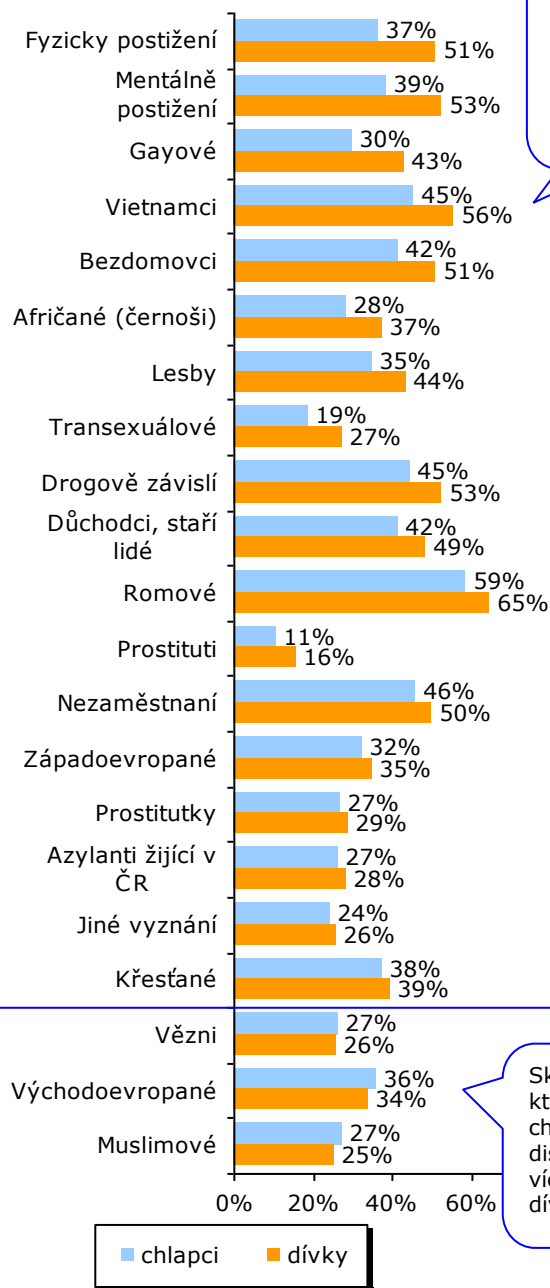
Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

Zdroje znalostí – chlapci vs. dívky

- V následujících třech grafech je zobrazen rozdíl mezi chlapci a dívkami.
- Chlapci více sledují média, dívky zase raději o skupinách diskutují.
- Pozn.: Skupiny lidí jsou v grafech seřazeny podle velikosti rozdílu mezi chlapci a dívkami. V prvním grafu jsou seřazeny od skupiny, kterou dívky z médií znají více než chlapci ke skupině, kterou chlapci z médií znají více než dívky. V následujících dvou grafech jsou skupiny seřazeny obdobným způsobem podle diskutování o skupinách a podle jejich znalosti.

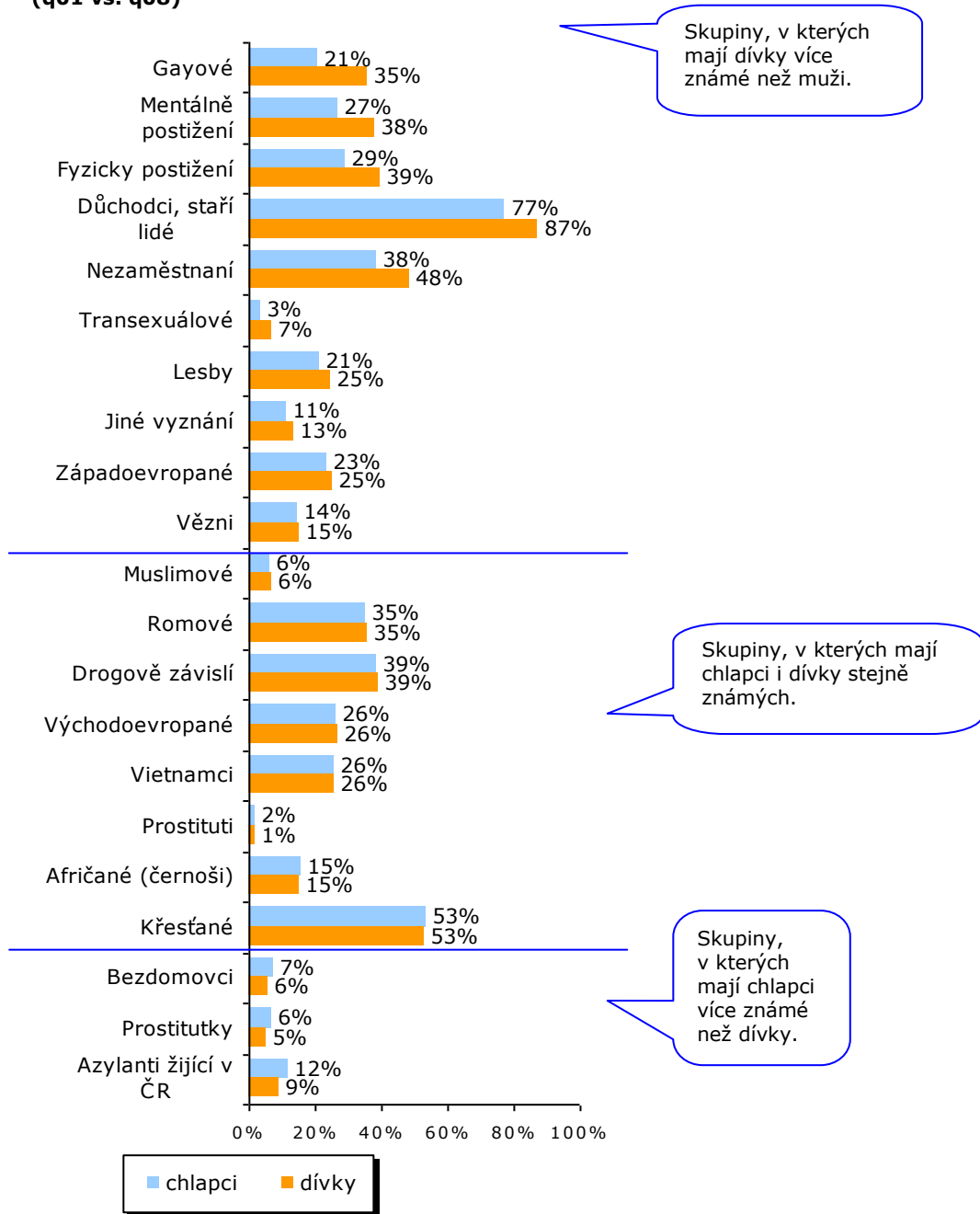
Graf 13: Zdroje znalosti – Média. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

Graf 14: Zdroje znalosti - Diskutuje. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

Graf 15: Zdroje znalosti - **Známí. Dívky vs. chlapci.
(q01 vs. q08)**

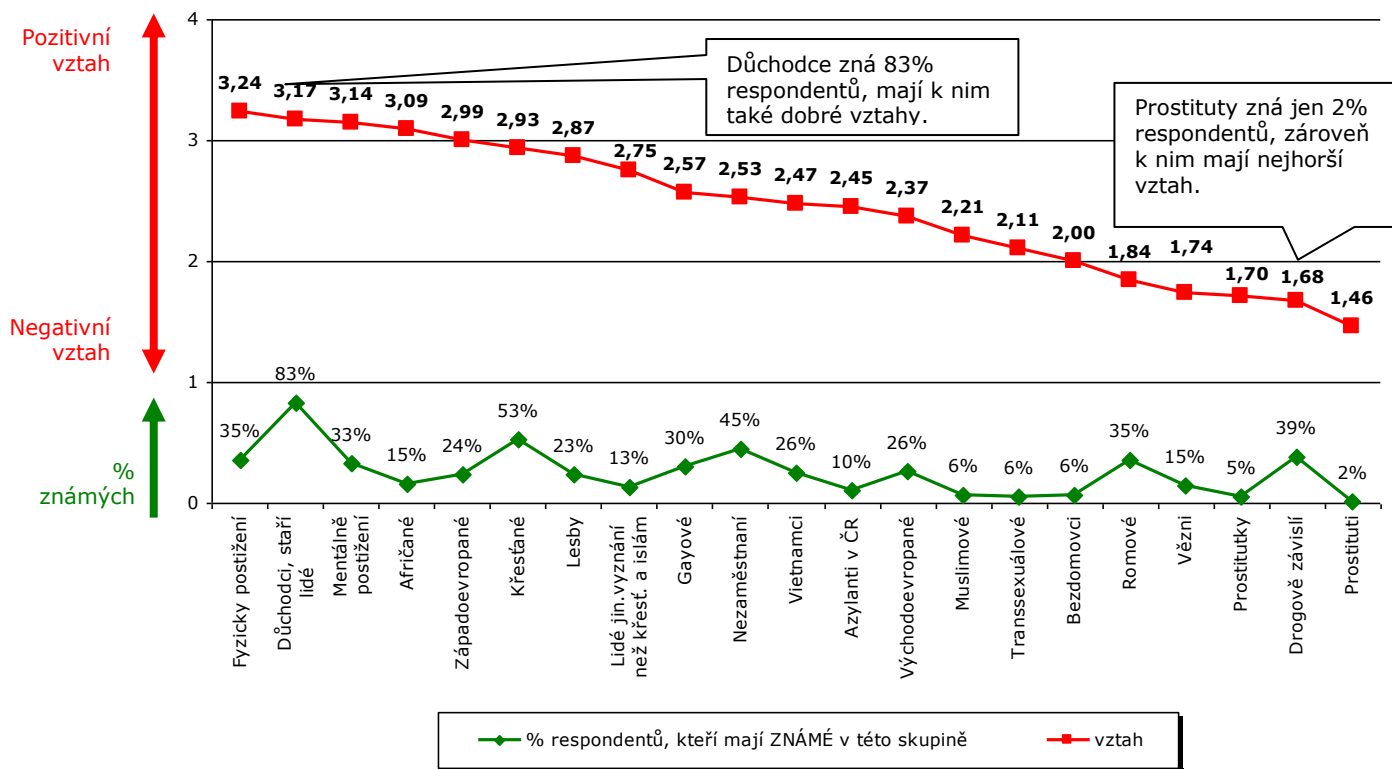
Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.2.3. Jak se promítá do vztahu je skupinám způsob, kterým studenti tyto skupiny poznají

Osobní kontakt

- Pozitivní vztah a zároveň dost známých mají respondenti mezi důchodci, křesťany, fyzicky a mentálně postiženými a západoevropany.
- Ačkoliv více jak každý třetí respondent zná Roma či někoho drogově závislého, nemají k nim dobrý vztah. Osobní zkušenost zde naopak odrazuje od této skupiny.
- Některé skupiny jsou předsudečně hodnocené. Přestože jen malá část respondentů zná např. prostitutky, prostitutky, bezdomovce, muslimy nebo transsexuály, v průměru k nim mají spíše negativní vztah.
- Pozn.: V grafu je **červeně** zobrazena průměrná hodnota vztahu k dané skupině. **1 = zcela negativní vztah, 4 = zcela pozitivní vztah.**
- **Zeleně** je znázorněno procento respondentů, které **osobně** někoho z dané skupiny **zná**.

Graf 16: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz OSOBNÍ KONTAKT s nimi. (q01)

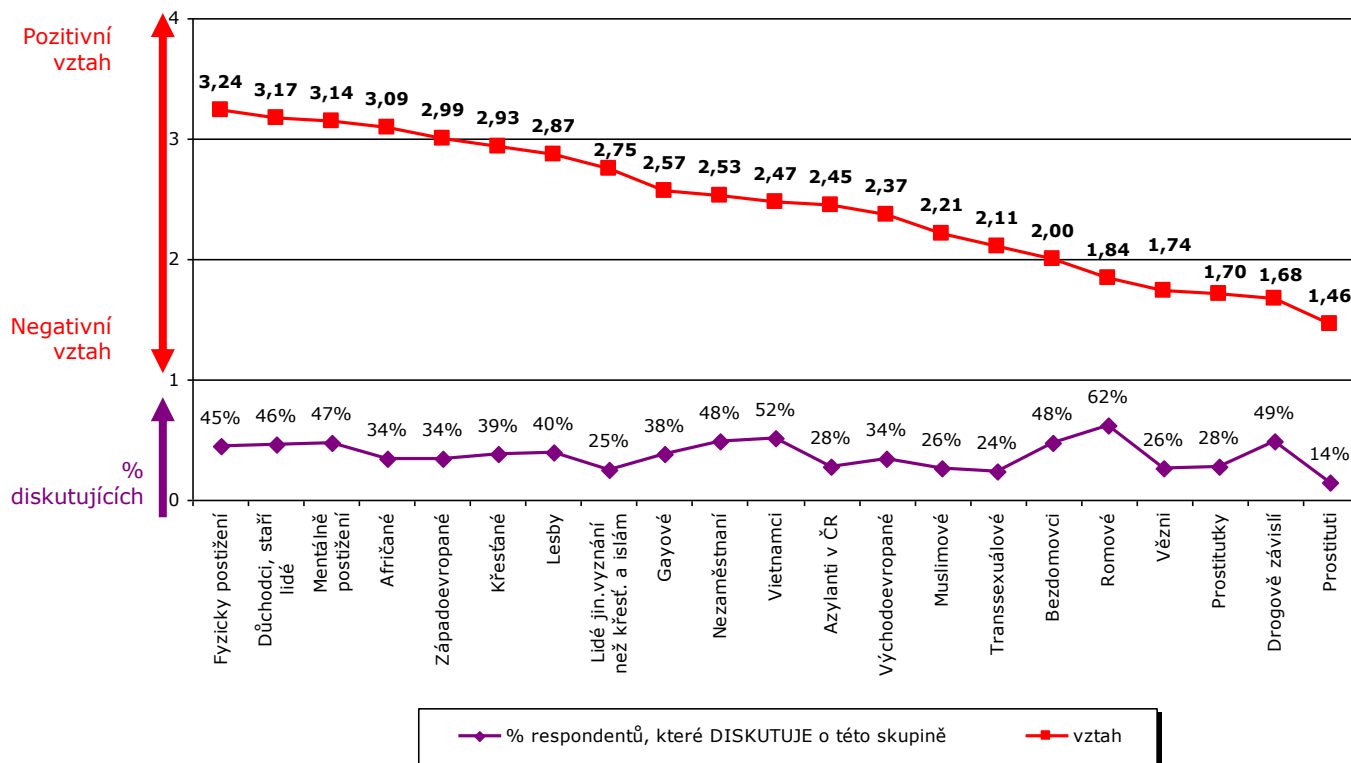

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

Diskuse s přáteli, rodinou a ve škole

- Romové a drogově závislí, bezdomovci a Vietnamci jsou jedněmi z nejvíce diskutovaných skupin, nicméně většinou v negativním slova smyslu.
- Naproti tomu téměř polovina respondentů tvrdí, že se svými přáteli, v rodině či ve škole diskutují o fyzicky a mentálně postižených a o starých lidech. Tato diskuse podporuje pozitivní vztah k těmto skupinám lidí.
- Pozn.: V grafu je **červeně** zobrazena průměrná hodnota vztahu k dané skupině. **1 = zcela negativní vztah, 4 = zcela pozitivní vztah.**
- Fialově** je znázorněno procento respondentů, které **diskutuje o dané skupině** s přáteli, rodinou nebo ve škole.

Graf 17: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz DISKUSE S PŘÁTELI, RODINOU, VE ŠKOLE. (q01)

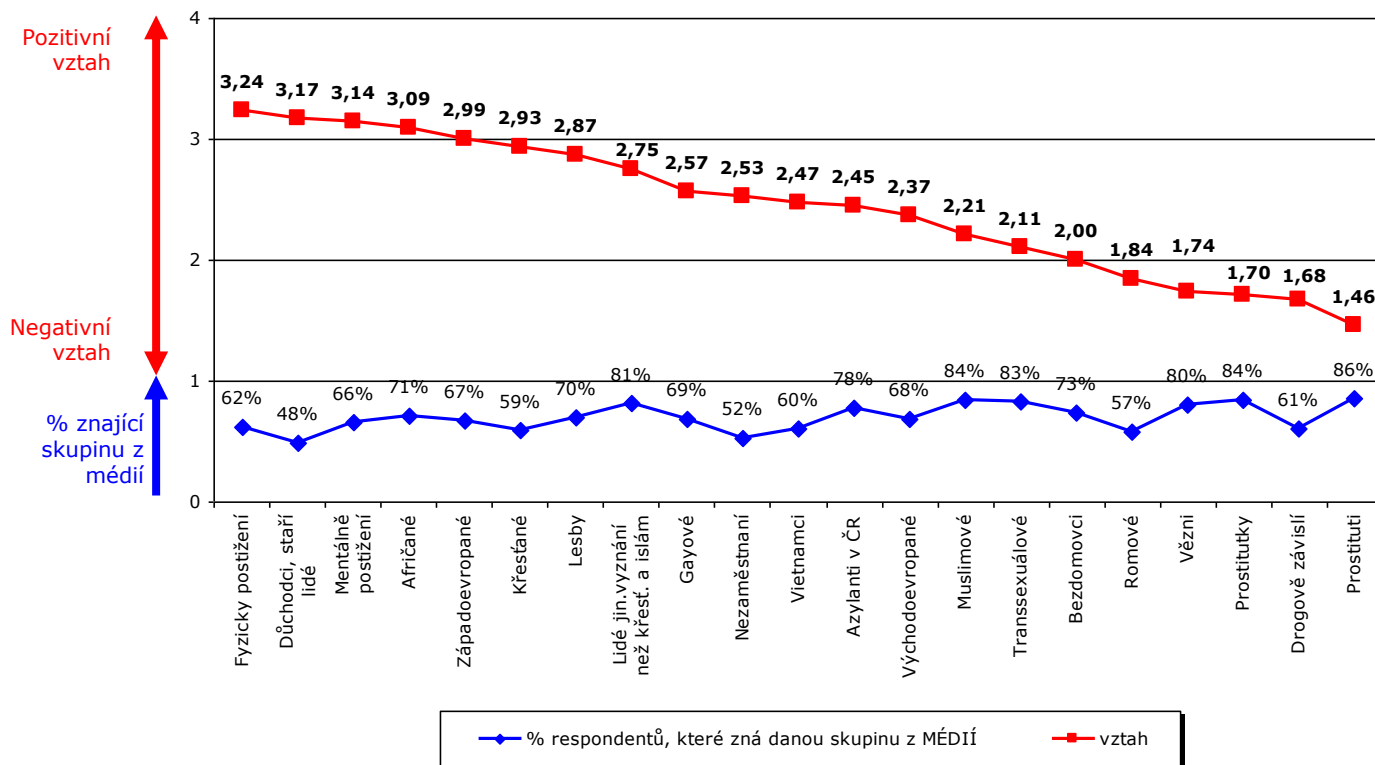

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685). Větší vzdálenost od horizontální osy vyjadřuje lepší vztah a vyšší znalost.

Média

- Negativní vztah respondentů k prostitutům, prostitutkám, vězňům, muslimům a transsexuálům je formován především skrze média.
- Naopak pozitivně média působí v utváření názorů na Afričany, lesby a lidi s jiným než křesťanským či muslimským vyznáním.
- U Romů je situace jiná – sice více jak polovina studentů zná Romy z médií, ale mnohem silněji na ně působí osobní kontakt a diskuse s vrstevníky, které zhoršují jejich názor na tuto skupinu.
- Pozn.: V grafu je **červeně** zobrazena průměrná hodnota vztahu k dané skupině. **1 = zcela negativní vztah, 4 = zcela pozitivní vztah.**
- Modře** je znázorněno procento respondentů, které **zná danou skupinu z médií.**

Graf 18: Vztah ke skupinám lidí a jejich znalost skrz MÉDIA. (q01)

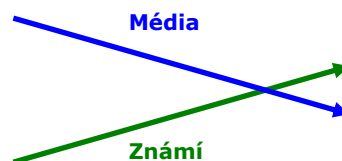

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685). Větší vzdálenost od horizontální osy vyjadřuje lepší vztah a vyšší znalost.

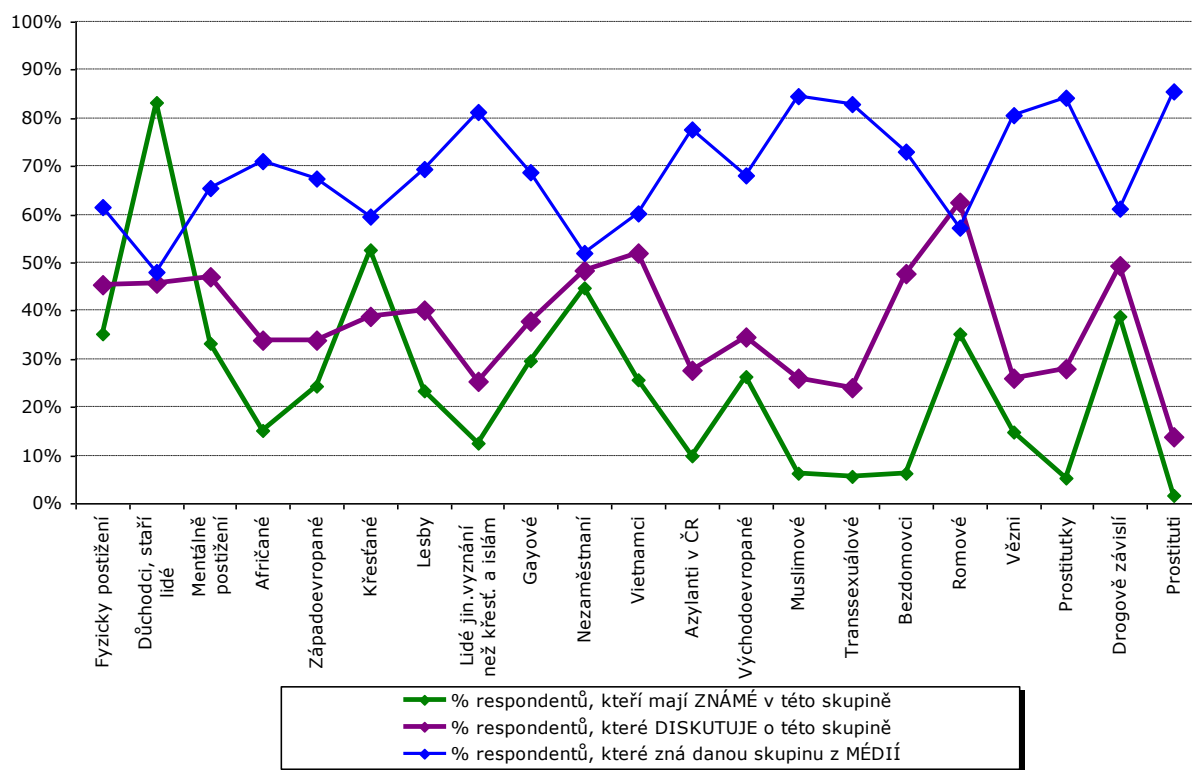
Srovnání zdrojů, ze kterých respondenti čerpají znalosti o skupinách lidí

- Pokud respondenti neznají osobně určitou skupinu lidí, čerpají své znalosti z médií. Znájí-li respondenti určitou skupinu lidí osobně, média jako zdroj informací nejsou pro ně tak důležitá.

Čím více respondenti znají skupiny lidí osobně, tím pro ně informace z médií hrají menší roli.

- Obdobný trend lze vysledovat i u vztahu diskusí a médií (čím víc o dané skupině čerpají respondenti informace z diskusí s přáteli, tím menší vliv na ně mají média).
- U některých skupin mají média negativní vliv na formování názorů mladých lidí. Jsou to hlavně prostitutky a prostitutky, muslimové, transsexuálové a azylanti žijící v ČR. O těchto skupinách si respondenti vytvářejí názory, aniž by je dobře znali či o nich diskutovali.
- Naproti tomu k Romům, drogově závislým či Východoevropanům si respondenti utvořili názor nejen na základě médií, ale i vlastní negativní zkušenosti.
- U důchodců převládá při formování názorů (vesměs pozitivních) osobní kontakt s nimi nad vlivem médií. Podobně o Romech studenti více diskutují, než by sledovali informace v médiích.
- **Pozn.: Skupiny jsou řazeny zleva od těch, ke kterým mají respondenti v průměru nejlepší vztah po nejhorší.**

Graf 19: Znalosti skupin lidí - srovnání. (q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

**Pozitivní
vztah**

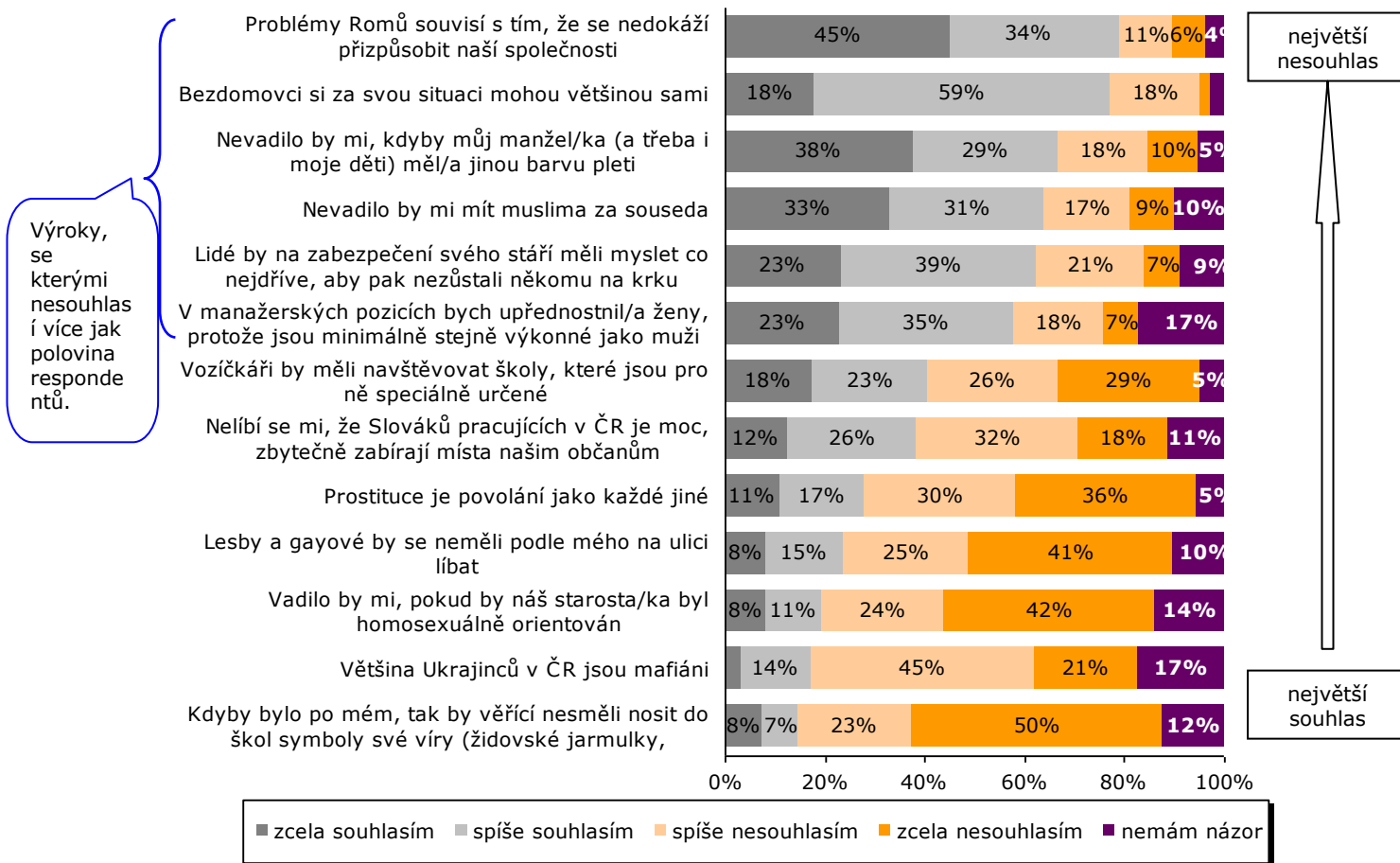

**Negativní
vztah**

4.3. TOLERANCE VŮČI SKUPINÁM LIDÍ

- Více jak tři čtvrtiny respondentů se domnívají, že Romové a bezdomovci si za své problémy a svou situaci mohou sami (79% respondentů souhlasí s tím, že „problémy Romů souvisí s tím, že se nedokáží přizpůsobit naší společnosti“, 77% respondentů souhlasí s názorem, že „bezdomovci si za svou situaci mohou většinou sami“). Podle těchto respondentů je příčina postavení Romů a bezdomovců na jejich straně, nikoli na straně společnosti (67% z těchto respondentů si myslí, že všichni mají stejné šance na uplatnění) – proto se mohou stavět rezervovaně k snahám o podporu těchto skupin lidí.
- I přesto, že respondenti dávají najevo tolerantnost, jejich skutečné jednání může být odlišné, méně tolerantní (67% respondentů by nevdalo mít manžele nebo manželku s jinou barvou pleti, avšak 64% respondentů by nechtělo mít muslima za svého souseda). Svatba je pro ně pravděpodobně vzdálenější představa než mít někoho za souseda.
- K homosexualitě má velmi negativní vztah 19% respondentů (vadilo by jim, kdyby jejich starosta(tka) byl(a) homosexuálně orientována).
- Nábožensky netolerantních je alespoň 15% respondentů (zakázali by nošení náboženských symbolů).

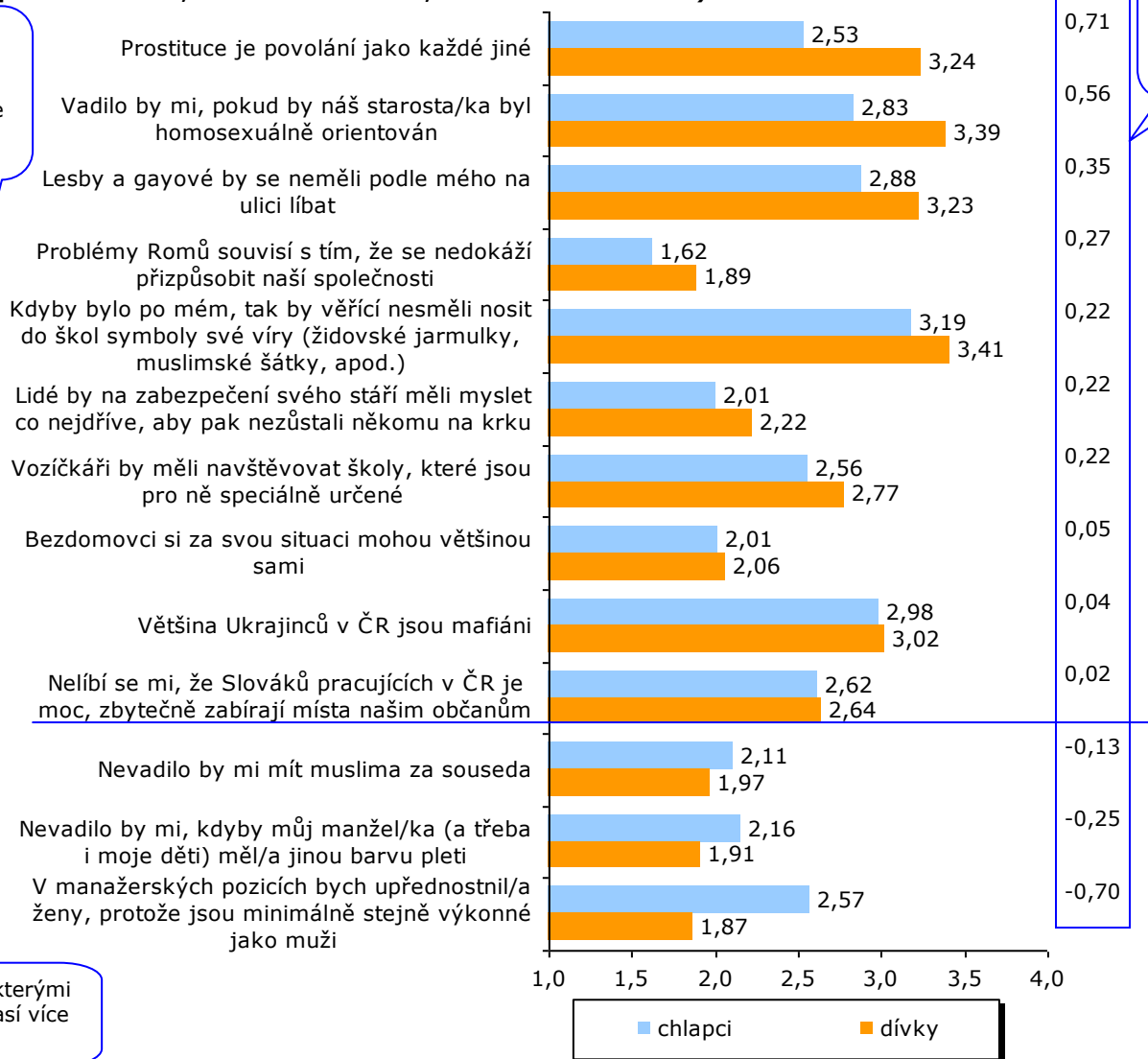
Graf 20: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? (q02)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1657 až 1677).

Tolerance ke skupinám lidí dle pohlaví

- Dívky souhlasí ve větší míře než chlapci s výroky, které vyjadřují toleranci vůči jinému náboženskému vyznání nebo etniku a podporu zaměstnávání žen. Naopak chlapci souhlasí více než dívky s výroky vyjadřujícími netolerantní nebo předsudečné postoje (výjimkou je prostituce, neboť chlapci vyjadřují k prostitutkám lepší vztah než dívky).
- Pozn.: V grafu je znázorněno průměrné skóre (škála 1 až 4, kde 1 = zcela souhlasím, 4 = zcela nesouhlasím, do indexu nebyli zařazeni respondenti nemající názor).

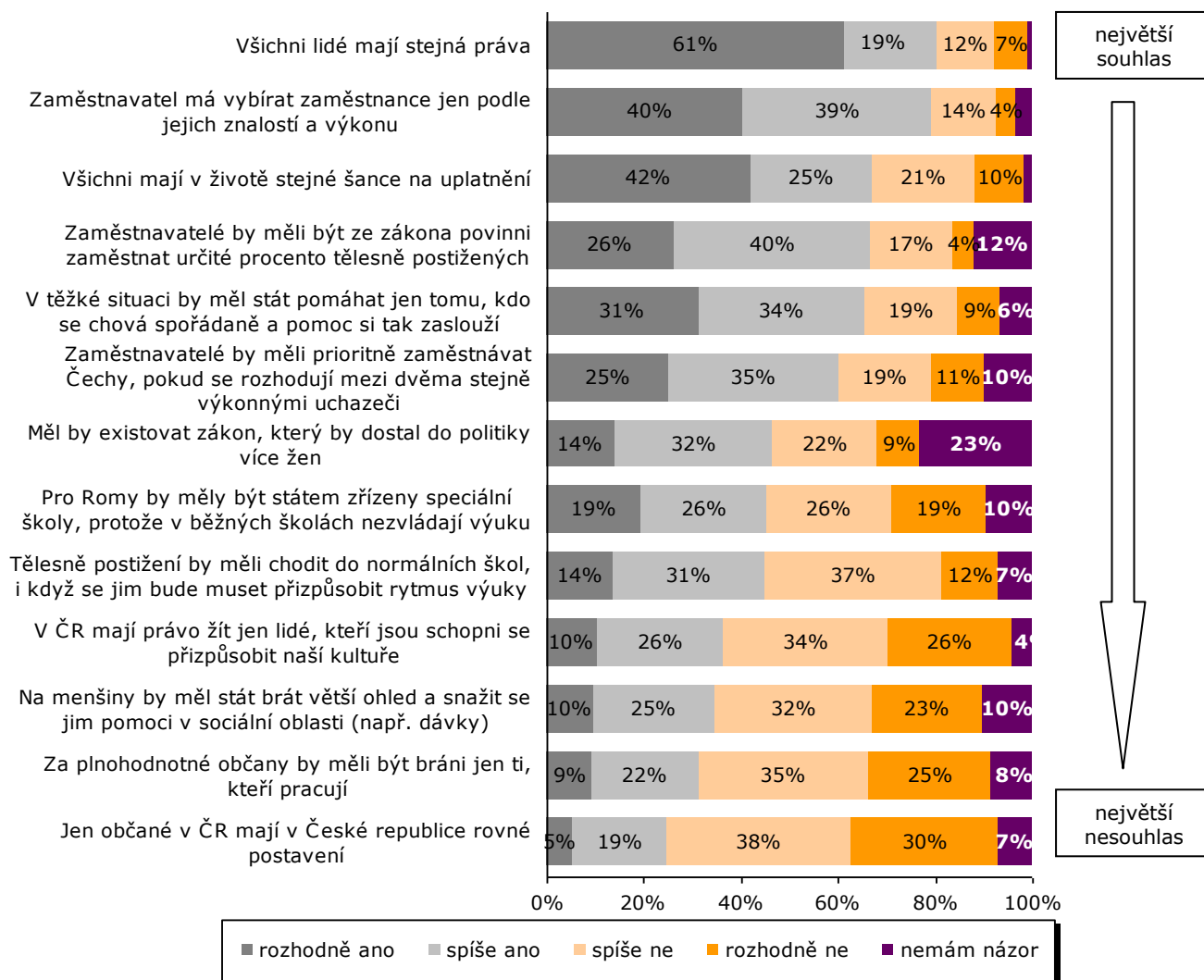
Graf 21: 2. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)**(průměrné skóre; 1 = zcela souhlasím, 4 = zcela nesouhlasím)**

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají na jednotlivé výroky názor (N=487 až 1000). Vyšší hodnota indexu vyjadřuje větší nesouhlas.

4.4. PRÁVA A ROVNÉ ŠANCE

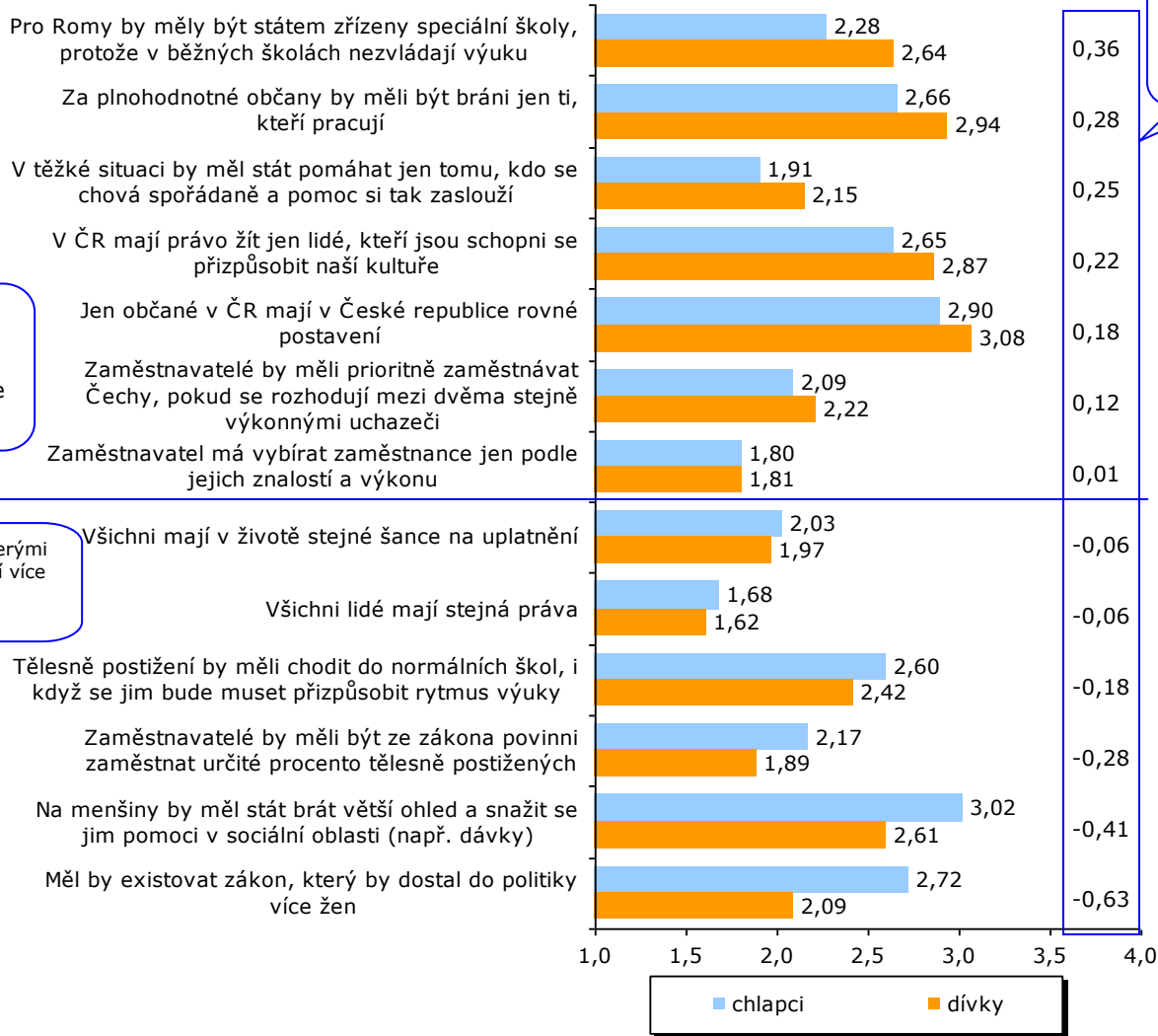
- Více jak dvě třetiny respondentů se domnívají, že v české společnosti nedochází k diskriminaci (77% respondentů se domnívá, že všichni mají v životě stejné šance na uplatnění a 68% respondentů nesouhlasí s tím, že jen občané ČR mají v České republice rovné postavení).
- Jen necelá čtvrtina respondentů (24%) má za to, že dochází k diskriminaci menšin v ČR; 21% respondentů si nemyslí, že všichni mají v životě stejné šance na uplatnění.
- Pohled respondentů na diskriminaci v ČR může být přehnaně optimistický, nemusí si být vědomi reálné situace. Respondenti také některé diskriminační praktiky za diskriminaci vůbec nepokládají – např. téměř polovina respondentů podporuje zařazování Romů do speciálních škol (45% respondentů souhlasí s tím, že pro Romy by měly být státem zřízeny speciální školy, protože v běžných školách nezvládají výuku).
- 79% respondentů si myslí, že zaměstnavatel by měl vybírat zaměstnance jen podle jejich znalostí a výkonu a 60% respondentů by zaměstnavatelé měli prioritně zaměstnávat Čechy, pokud se rozhodují mezi stejně výkonnými uchazeči. Tito respondenti mohou mít obavu z toho, že cizinci by mohli ohrozit postavení Čechů na trhu práce (38 % respondentů se domnívá, že Slováci pracující v ČR zabírají místa českým občanům).

Graf 22: A co si myslíte o následujících výrocích, týkajících se práva a rovných šancí? (q03)

Práva a rovné šance – srovnání dle pohlaví

- Chlapci ve větší míře než dívky zastávají princip zásluhovosti – tedy že pomoc by měla být poskytnuta jen těm lidem, kteří si ji zaslouhují (lidé, kteří pracují, lidé, kteří se chovají spořádaně, lidé, kteří jsou schopni přizpůsobit se většinové společnosti, lidé výkonní). Oproti tomu dívky jsou vůči znevýhodněným skupinám lidem empatičtější, jsou ochotnější k pomoci (stát by se měl snažit pomoci menšinám v sociální oblasti).
- Pozn.: V grafu je znázorněno průměrné skóre (škála 1 až 4, kde 1 = zcela souhlasím, 4 = zcela nesouhlasím, do indexu nebyli zařazeni respondenti nemající názor).

Graf 23: A co si myslíte o následujících výrocích, týkajících se práva a rovných šancí? (q03 vs. q08)**(1 = rozhodně ano, 4 = rozhodně ne)**

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají na jednotlivé výroky názor (N=640 až 1026). Vyšší hodnota indexu vyjadřuje větší nesouhlas.

4.5. VZTAH K VYBRANÝM SKUPINÁM LIDÍ

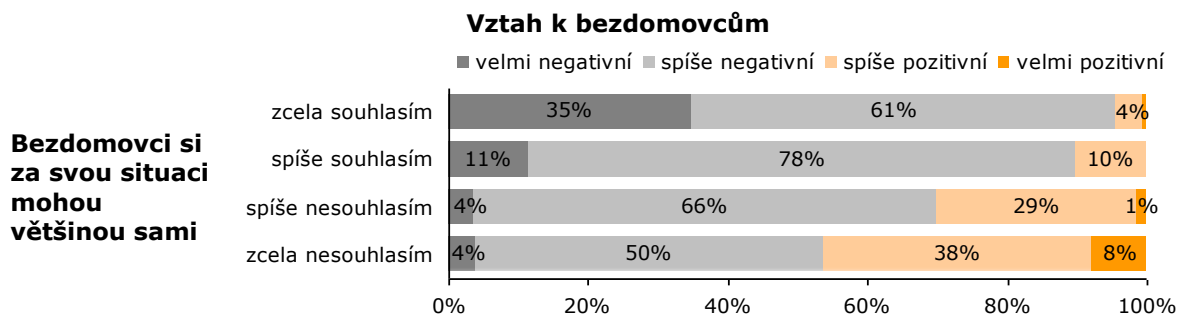
4.5.1. Bezdomovci

- Negativní vztah k bezdomovcům vyjadřuje 73% respondentů a pozitivní vztah 11% respondentů. Zbývajícím 16% respondentů jsou jedno. chlapci a dívky mají k bezdomovcům přibližně stejný vztah.
- Bezdomovce zná osobně jen velmi malý počet respondentů (6%), proto informace o nich získávají z médií (73%). Pro téměř polovinu respondentů (46%) jsou média jediným zdrojem informací o bezdomovcích.
- Bezdomovectví je však vnímáno jako závažný sociální problém, neboť téměř polovina respondentů (48%) o nich diskutuje – což je více než u většiny ostatních skupin lidí.

Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace

- Více jak tři čtvrtiny respondentů (77%) si myslí, že bezdomovci si mohou za svou situaci sami. chlapci a dívky si to myslí přibližně ve stejné míře.
- Respondenti, kteří si myslí, že bezdomovci si za svou situaci mohou sami, mají k bezdomovcům horší vztah. Pro tyto respondenty jsou bezdomovci lidmi „horší kvality“, lidmi, kteří se o sebe nedokázali postarat. Naopak respondenti, kteří si nemyslí, že si bezdomovci mohou za svoji situaci sami (tj. kteří bezdomovectví chápou jako nezaviněné), mají k bezdomovcům lepší vztah, neboť bezdomovce chápou jako běžné lidi, kteří se shodou náhod ocitli v tíživé situaci.
- Důvodem pro bezdomovectví také bývá ztráta zaměstnání. Proto ti respondenti, kteří se domnívají, že plná občanská práva by měla být přiznána jen pracujícím lidem, mají zpravidla horší vztah k bezdomovcům.
- Respondenti s negativnějším vztahem k bezdomovcům více souhlasí s tím, že si bezdomovci mohou za svou situaci sami.
- Pozitivní vztah k bezdomovcům má 46% respondentů, kteří zcela nesouhlasí s tím, že situace bezdomovectví je zaviněná. Oproti tomu z respondentů, kteří situaci bezdomovců pokládají za zcela zaviněnou, pouhá 4% vyjadřují k bezdomovcům pozitivní vztah.

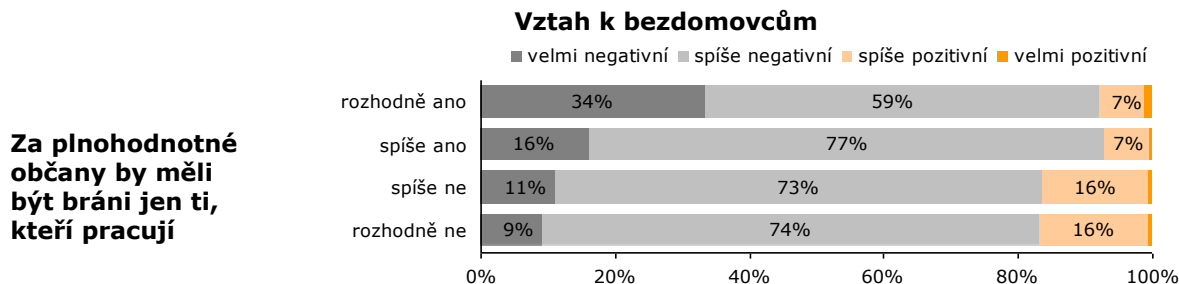
Graf 24: Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace. (q02 vs. q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k bezdomovcům (N=1358).

- Vztah k bezdomovcům se zhoršuje se zvyšováním souhlasu s tím, že občanská práva by měla být přiznána jen pracujícím lidem.

Graf 25: Vztah k bezdomovcům a zaviněnost jejich situace. (q03 vs. q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k bezdomovcům (N=1358).

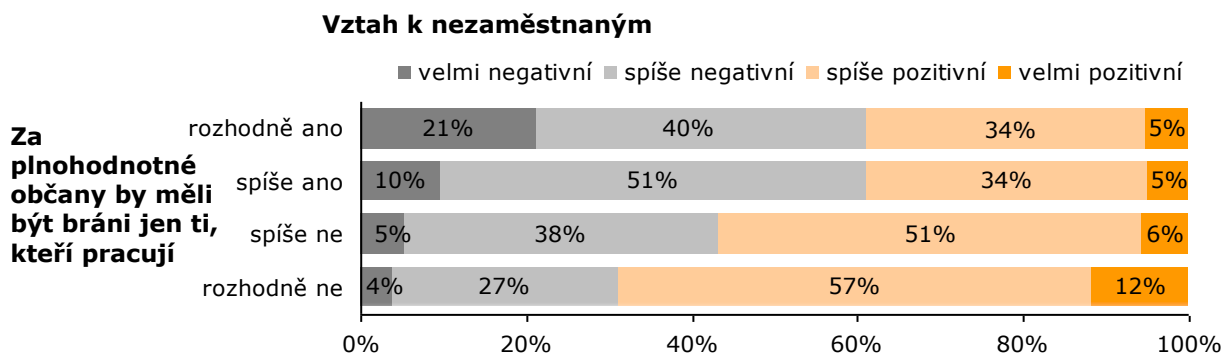
4.5.2. Nezaměstnaní

- Pozitivní vztah k nezaměstnaným vyjadřuje 43% respondentů a negativní vztah 37% respondentů. Zbývajících 20% respondenti se o nezaměstnané nezajímá. Dívky mají k nezaměstnaným o něco málo lepší vztah než chlapci.
- Nezaměstnaného zná osobně 45% respondentů (více dívky než chlapci); 52% čerpá informace z médií (více chlapci než dívky), avšak jen pro 21% respondentů jsou média jediným zdrojem informací. Téměř polovina respondentů (46% chlapců a 50% dívek) o nezaměstnaných diskutuje.

Vztah k nezaměstnaným a plnohodnotnost jejich občanství

- S tím, že za plnohodnotné občany by měli být bráni pouze ti, kteří pracují, souhlasí téměř jedna třetina respondentů (31%), 60% respondentů s tím nesouhlasí, zbývajícím respondentům je to jedno. Chlapci s tím souhlasí výrazně více než dívky s tím, že plnohodnotnými občany by měli být pouze pracující lidé.
- Za špatným vztahem k nezaměstnaným stojí to, že jsou vnímáni jako lidé „druhé kategorie“. Respondenti, kteří kladou důraz na práci jakožto podmínku hodnoty člověka, vyjadřují k nezaměstnaným horší vztah.
- Z respondentů, kteří rozhodně souhlasí s tím, že za plnohodnotné občany by měli být bráni jen ti, kteří pracují, mají v 61% případů negativní vztah k nezaměstnaným. Oproti tomu respondenti, kteří s tímto postojem nesouhlasí, mají k nezaměstnaným negativní vztah jen v 31% případů.

Graf 26: Vztah k nezaměstnaným a plnohodnotnost jejich občanství. (q03 vs. q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k nezaměstnaným (N=1204).

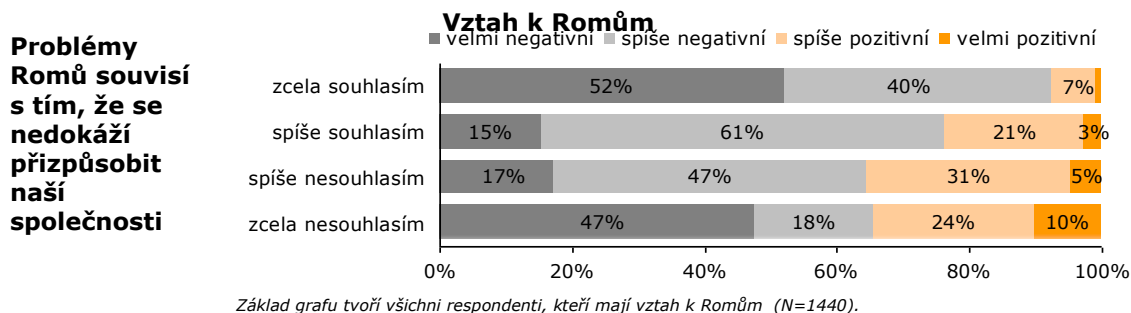
4.5.3. Romové

- K Romům vyjadřují negativní vztah více jak tři čtvrtiny respondentů (76%) a 6% respondentů vyjadřuje pozitivní vztah. Pouhých 8% respondentů na ně nemá názor. Romové jsou tak skupinou, o které má naprostá většina respondentů utvořený nějaký názor (a to převážně negativní). Chlapci vyjadřují k Romům horší vztah než dívky.
- Více jak třetina respondentů zařadila Romy mezi své známé, 57% respondentů čerpá informace o nich z médií (jen 17% výhradně). Téměř dvě třetiny respondentů diskutují – Romové jsou tak skupinou v největším centru zájmu.

Vztah k Romům a názor na jejich nepřizpůsobivost

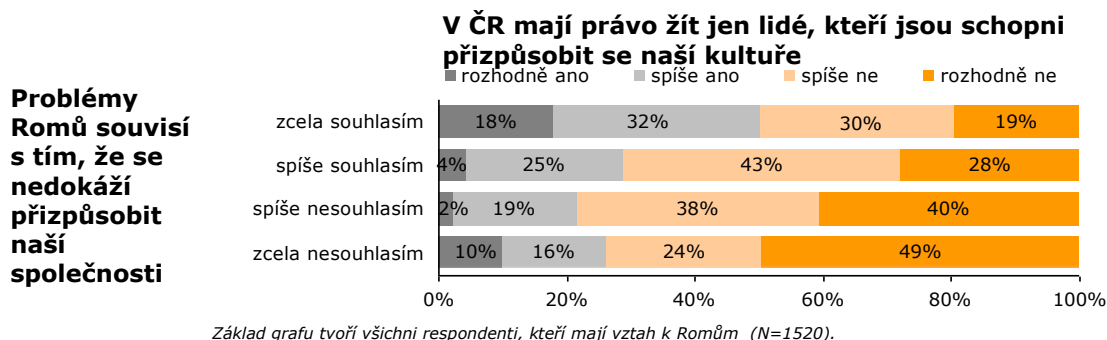
- Téměř čtyři pětiny respondentů (79%) pokládá Romy za nepřizpůsobivé – souhlasí s tím, že problémy Romů souvisí s tím, že se nedokáží přizpůsobit naší společnosti. S tímto postojem nesouhlasí pouze 17% respondentů. Chlapci zastávají tento postoj častěji než dívky.
- Negativní vztah k Romům je podporován přesvědčením o jejich nepřizpůsobivosti. Respondenti, kteří souhlasí s tím, že se Romové nedokáží přizpůsobit většinové společnosti, vyjadřují také horší vztah k nim.
- S tím, že pro Romy by měly být státem zřízeny speciální školy, protože v běžných školách nezvládají výuku, souhlasí plných 45% respondentů. Chlapci s tímto názorem souhlasí častěji než dívky. Dalších 45% s tímto nesouhlasí a 10% respondentů nemá názor.
- Více jak jedna třetina respondentů (36%) si myslí, že v ČR by neměli žít lidé, kteří nejsou schopni přizpůsobit se české kultuře, chlapci si to myslí více než dívky. 60% respondentů s tímto nesouhlasí, zbývajících 4% nemá názor.
- Respondenti, kteří si myslí, že problémy Romů souvisí s tím, že se nedokáží přizpůsobit naší společnosti, také ve větší míře podporují názor, že v ČR mají právo žít jen lidé, kteří jsou schopni přizpůsobit se naší kultuře.
- Respondenti, kteří nesouhlasí s tím, že se Romové nedokáží přizpůsobit naší společnosti, k nim mají lepší vztah.

Graf 27: Vztah k Romům a názor na jejich nepřizpůsobivost. (q02 vs. q01)

- Lidé, kteří si myslí, že Romové se nedokáží přizpůsobit naší společnosti, se také častěji domnívají, že v ČR mají právo žít jen lidé, kteří jsou schopni přizpůsobit se naší kultuře.

Graf 28: Přizpůsobivost Romů a právo nepřizpůsobivých na život v ČR. (q02 vs. q03)

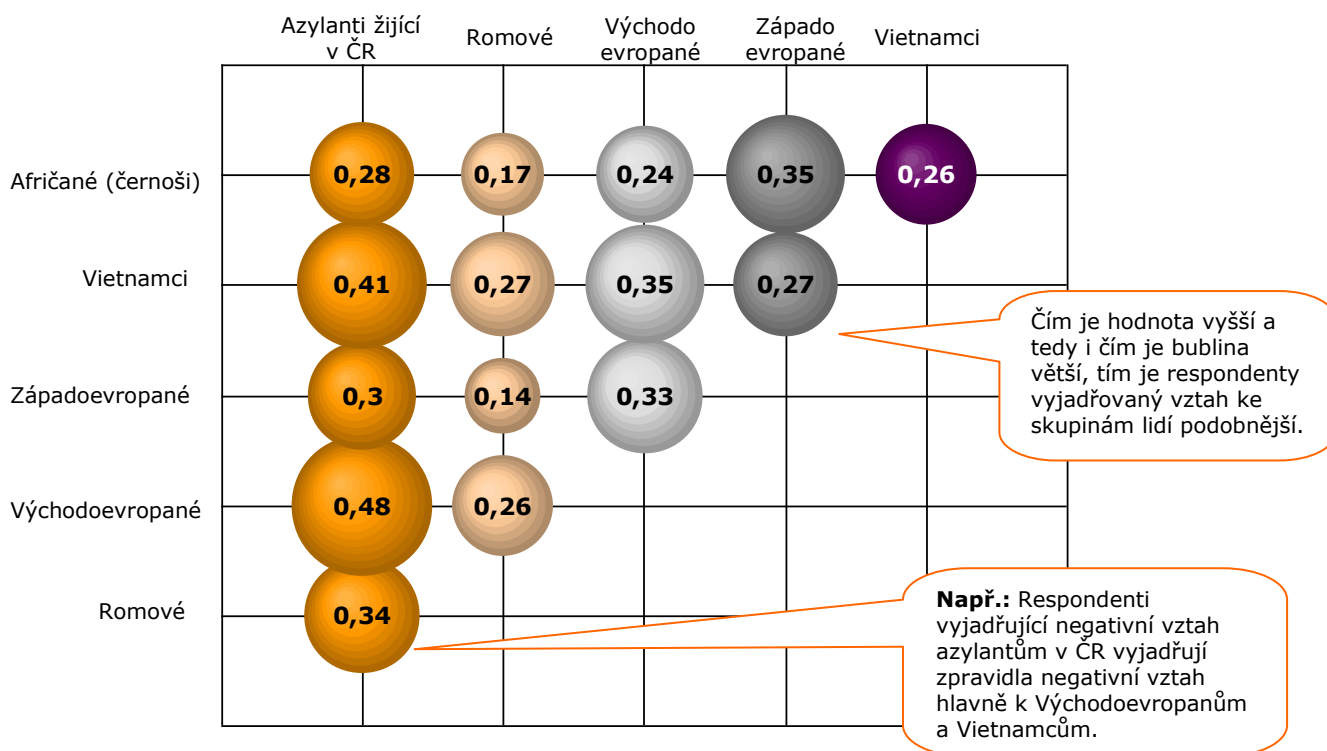
4.5.4. Jiné národnosti a etnika

- Nejhorší vztah vyjadřují respondenti k Východoevropanům a k Vietnamcům. Naopak relativně nejlepší vztah vyjadřují k Afričanům a Západoevropanům.
- K Východoevropanům vyjadřuje negativní vztah 43% respondentů, 33% k nim má pozitivní vztah a 24% respondentů na ně nemá názor nebo jsou jim jedno. K Vietnamcům vyjadřuje negativní vztah 41% respondentů, 42% k nim má pozitivní vztah a 17% respondentů jsou jedno.
- Ke skupině azylantů žijících v ČR vyjadřuje negativní vztah 35% respondentů, 36% k nim má pozitivní vztah a 29% respondentů o nich nepřemýšlí.
- Jen 15% respondentů vyjadřuje negativní vztah vůči Západoevropanům a 11% k Afričanům. Pozitivní vztah má 64% respondentů k Západoevropanům a 69% k Afričanům. Západoevropané jsou jedno 21% a Afričané 20% respondentů.
- Pozitivnější vztah k Západoevropanům a Afričanům může být dán tím, že nejsou vnímáni jako konkurence na pracovním trhu, jak tomu je u Východoevropanů a Vietnamců.
- Nejvíce známých mají respondenti mezi Východoevropany a Vietnamci (po 26% respondentů tvrdí, že má mezi nimi někoho známého), dále mezi západoevropany (24%). Méně jich mají mezi černochoy (15%) a azylanty (10%). O všech těchto skupinách diskutují respondenti přibližně stejně (okolo 34%), pouze o azylantech méně (28%), proto o nich v největší míře čerpají informace z médií (78%, ostatní 67-71%).

Souvislost vztahů k různým národnostním etnikům

- Ti respondenti, kteří mají špatný vztah k jednomu etniku, mají zpravidla i špatný vztah i k ostatním etnikům.
- Negativní vztah ke všem těmto pěti skupinám najednou vyjadřují 3% respondentů (3,8% chlapců a 2,4% dívek). Tito respondenti vyjadřují relativně nejhorší vztah k Východoevropanům a Vietnamcům, mají však také velmi špatný vztah k Romům.
- Pozn.: V grafu je vyjádřena souvislost ve vztahu mezi různými etniky. Čím je velikost bubliny na průsečíku dvou skupiny vyšší, a čím je také vyšší hodnota v bublině, tím je vztah k oběma skupinám podobnější. Např. respondenti vyjadřují negativní vztah k azylantům vyjadřují zpravidla také negativní vztah k menšinovým národnostem a etnikům.

Graf 29: Vztah k národnostem a etnikům. (q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=972 až 1511).

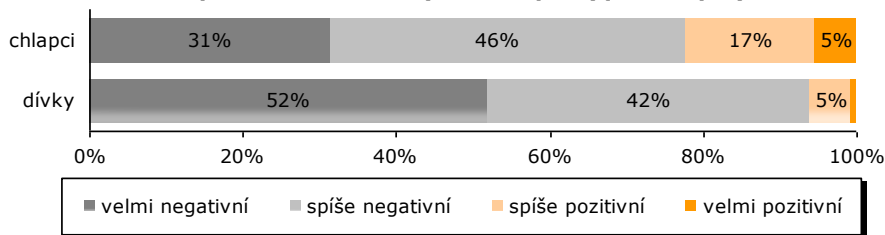
4.5.5. Prostitutky a prostituti

- Celkově respondenti vyjadřují k prostitutům horší vztah než k prostitutkám – k prostitutům vyjadřuje negativní vztah 76% a k prostitutkám 74% respondentů. Pozitivní vztah vyjadřuje 4% respondentů k prostitutům a 10% k prostitutkám; 20% respondentů se nezajímá o prostitutky a 16% o prostitutky.

Vztah k prostitutkám a prostitutům dle pohlaví

- K prostitutkám vyjadřují výrazně horší vztah dívky než chlapci (94% dívek oproti 77% chlapců). To, že chlapci vyjadřují pozitivnější vztah k prostitutkám, není pravděpodobně dáno jejich větším respektem k nim, jako spíše jejich vnímáním prostitutky jako předmětu, který mohou zakoupit.
- V případě prostitutek je situace obrácená – negativní vztah vyjadřuje 95% procent chlapců oproti 84% dívek.
- Prostitutky mezi své známé řadí 5% respondentů, prostitutky 2% respondentů. Prostitutky jsou také více diskutovány (28% respondentů) oproti prostitutům (14%). Velmi velký podíl respondentů získává informace o těchto dvou skupinách z médií (84% v případě prostitutek a 86% u prostitutek). Pro 77% respondentů jsou média jediným zdrojem informací o prostitutech, 9% respondentů neuvedlo žádný zdroj informací (u prostitutek je to 66% a 3%).
- K chápání prostituce jako běžného povolání jsou svolnější chlapci než dívky, neboť s názorem, že prostituce je povolání jako každé jiné, by souhlasila téměř polovina chlapců (48%), ale jen necelá pětina dívek (19%).
- Čím více respondenti chápou prostituci jako běžné povolání, tím je jejich vztah k prostitutkám a prostitutům lepší.
- Dívky vyjadřují k prostitutkám výrazně horší vztah než chlapci.

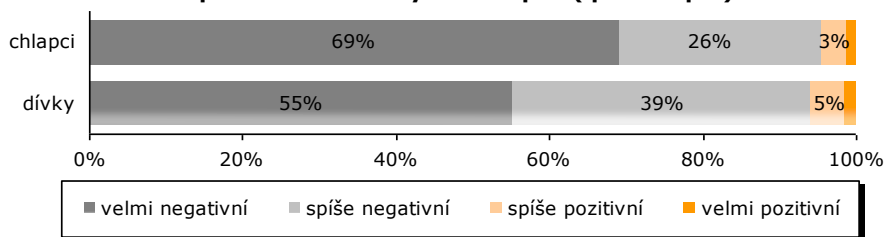
Graf 30: Vztah k prostitutkám. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k prostitutkám (N=503, 858).

- V případě prostitutek je situace obrácená, chlapci vyjadřují horší vztah než dívky.

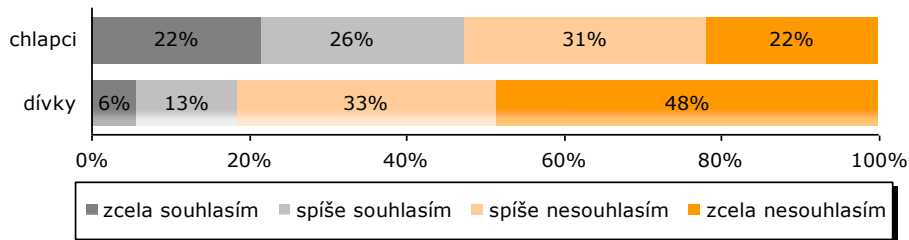
Graf 31: Vztah k prostitutům. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k prostitutům (N=481, 816).

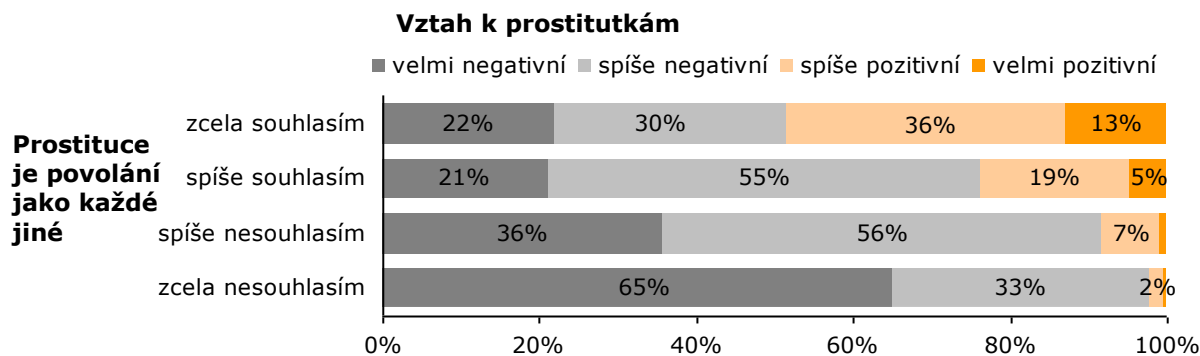
Prostituce jako povolání

- K označení prostituce jako běžného povolání se kloní spíše chlapci než dívky.

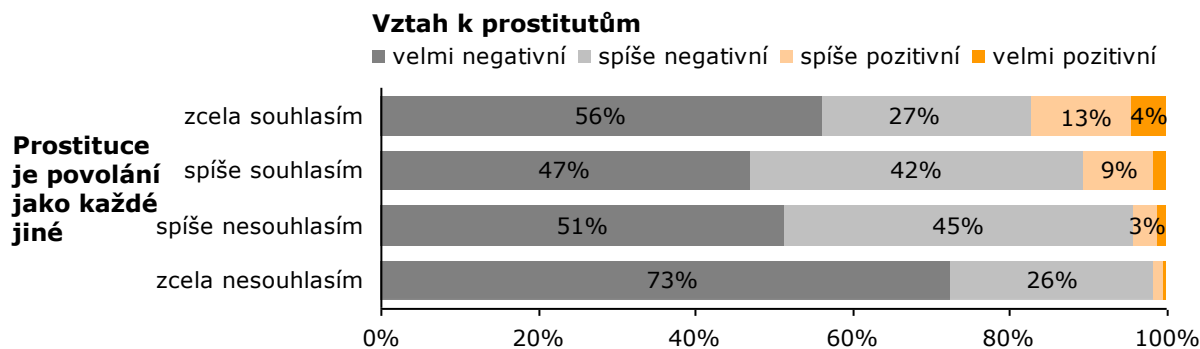
Graf 32: Prostituce je povolání jako každé jiné. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají názor (N=588,976).

- Čím více respondenti nesouhlasí s tím, že prostituce je povolání jako každé jiné, tím je jejich vztah k prostitutkám a prostitutům horší.

Graf 33: Vztah ke prostitutkám a prostituci. (q02 vs. q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1312).

Graf 34: Vztah ke prostitutům a prostituci. (q02 vs. q01)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1251).

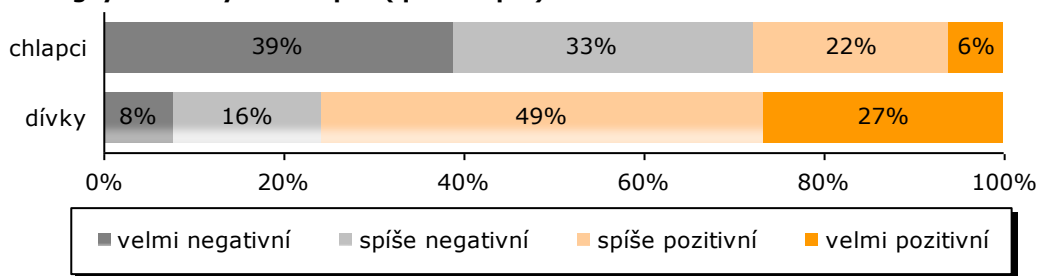
4.5.6. Lesby a gayové

- Gayové jsou respondenty vnímáni hůře než lesby – zatímco k lesbám vyjadřuje negativní vztah 22% respondentů, ke gayům je to 33%. Kladný vztah ke gayům vyjadřuje 44% respondentů a 23% k nim nemá vztah. K lesbám kladný vztah vyjadřuje 54% respondentů, 24% k nim nemá vztah.
- 30% respondentů uvedlo, že zná osobně gaye, 23% respondentů má ve svém okolí lesbu. Kolem 70% respondentů čerpá informace o gayích a lesbách z médií. O gayích a lesbách diskutují přibližně dvě pětiny respondentů.

Vztah k homosexuálům dle pohlaví

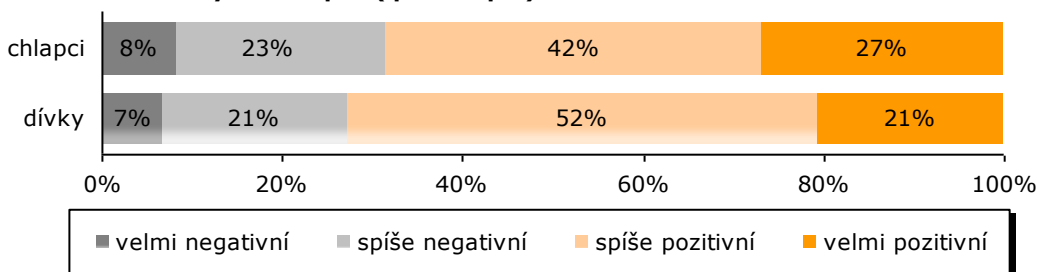
- Výrazně horší vztah ke gayům mají chlapci – negativní vztah vyjadřuje 72% chlapců oproti 24% dívek. Rozdíl mezi chlapci a dívkami je ve vztahu k lesbám menší – záporný vztah vyjadřuje 31% chlapců a 28% dívek.
- Větší toleranci vůči lesbám a gayům vyjadřují dívky než chlapci. S tím, že by se gayové a lesby neměli na ulici líbat, souhlasí 36% chlapců a 21% dívek. 36% chlapců oproti 14% dívek by vadilo, kdyby byl jejich starosta homosexuálně orientován.
- S rostoucím věkem respondentů se vztah ke gayům a lesbám zlepšuje.

Graf 35: Vztah ke gayům. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

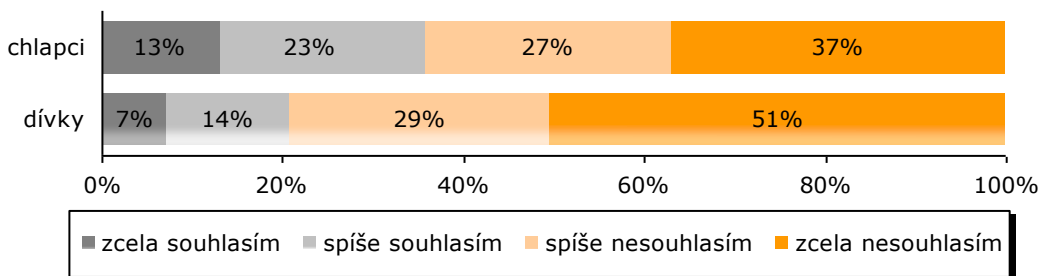
Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah ke gayům (N=484, 788).

Graf 36: Vztah k lesbám. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

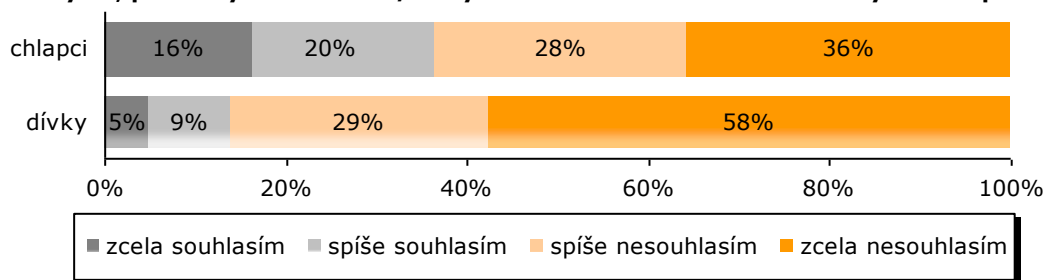

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k lesbám (N=477, 767).

Graf 37: Lesby a gayové by se neměli podle mého názoru na ulici líbat. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)

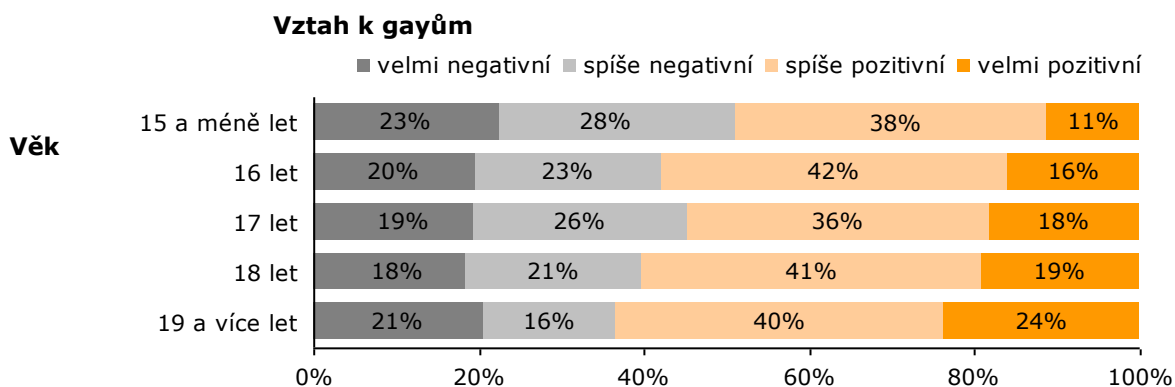
Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k lesbám (N=547, 946).

Graf 38: Vadilo by mi, pokud by náš starosta/ka byl homosexuálně orientován. Dívky vs. chlapci.

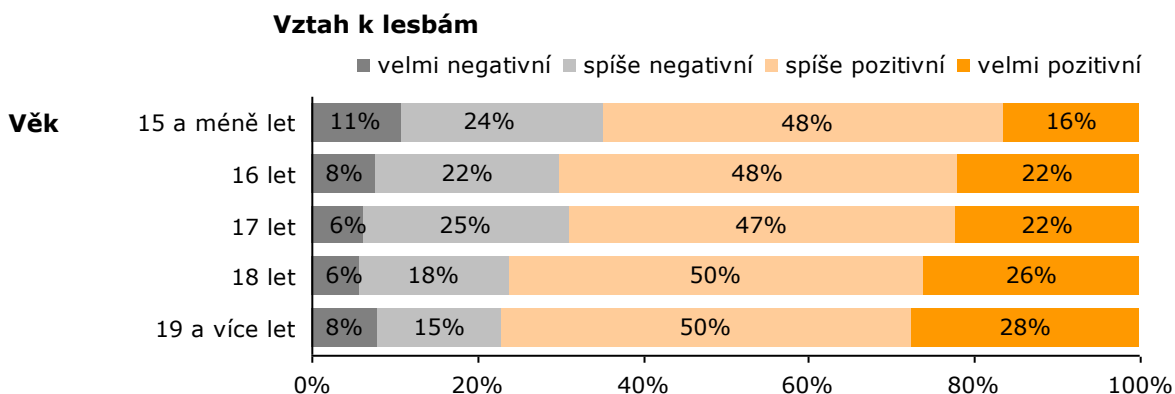
Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají názor (N=534, 891).

Vztah k homosexuálům dle věku

- S rostoucím věkem se vztah k lesbám a gayům zlepšuje.

Graf 39: Vztah ke gayům dle věku. (q01 vs. q09)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah ke gayům (N=1090).

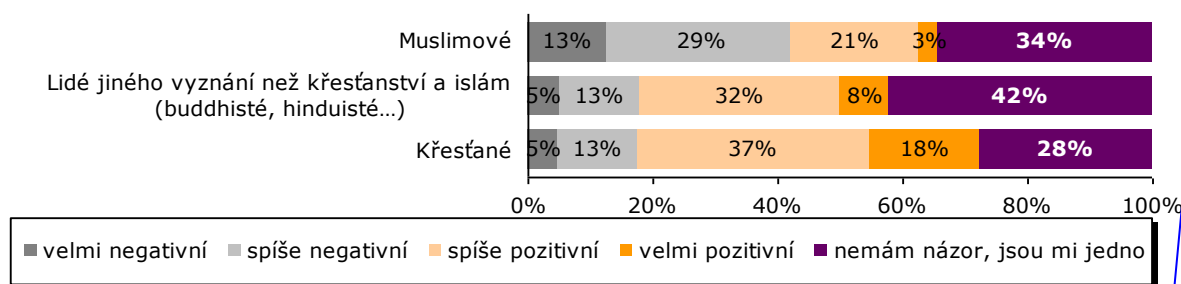
Graf 40: Vztah k lesbám dle věku. (q01 vs. q09)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají vztah k lesbám (N=1071).

4.5.7. Skupiny náboženského vyznání

- K muslimům vyjadřuje negativní vztah 42% respondentů, pozitivní vztah 24% a zbývajících 34% na ně nemá názor nebo jim jsou jedno, což je po skupině lidí jiného vyznání než je křesťanství nebo islám druhá nejvyšší hodnota.
- Ke křesťanům vyjadřuje negativní vztah 18% respondentů, pozitivní 55% a 28% jsou jedno.
- K lidem jiného vyznání než je křesťanství a islám má pozitivní vztah také 18% respondentů, 40% má k nim pozitivní vztah a 42% respondentů uvádí, že na tyto lidi nemají názor, nebo že jsou jim jedno. Muslimové a lidé vyznávající jiná náboženství představují pro respondenty velkou neznámou, respondenti nemají o těchto náboženských směrech informace. Respondenti se o náboženské skupiny příliš nezajímají.
- Velmi negativní vztah k náboženství má 8% respondentů, kteří vyjádřili nesympatie k muslimům, křesťanům a vyznavačům jiných náboženství (9,5% chlapců a 6,9% dívek). Naopak 17% respondentů uvedlo, že vztah ke všem třem skupinám mají pozitivní.
- Křesťany zná osobně 53% respondentů. Osobní znalost muslimů a lidí jiných náboženství je zřetelně menší – známého vyznávajícího jiné náboženství než křesťanství a islám má 13% a muslima 6% respondentů. O křesťanech diskutuje 39% respondentů, o lidech jiného vyznání a o muslimech přibližně jedna čtvrtina.
- Respondenti se špatným vztahem k muslimům by muslima také nechtěli mít za svého souseda.
- Se zhoršujícím se vztahem k lidem náboženského vyznání klesá tolerance vůči náboženským symbolům.
- Za špatným vztahem k lidem náboženského vyznání stojí také nízká tolerance vůči odlišným kulturám, neboť se zhoršujícím se vztahem k náboženským skupinám se zvyšuje podpora kulturní jednotnosti.

Graf 41: V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? (q01)

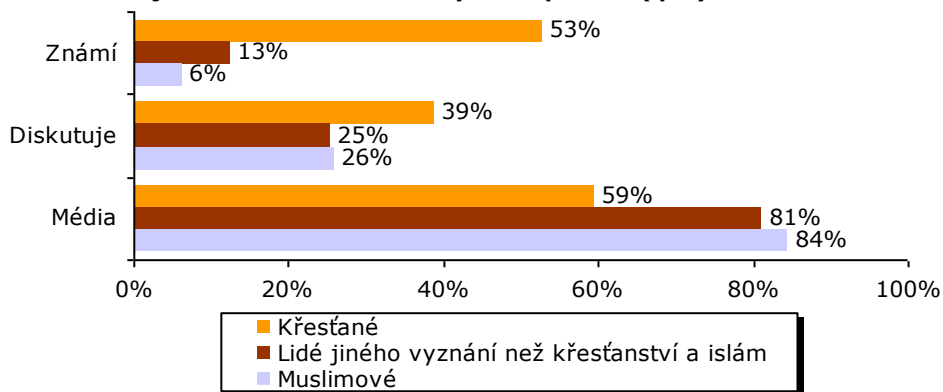

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1646 až 1659).

- Podíl respondentů, kteří diskutují o islamu a jiných náboženských skupinách je ve srovnání s jinými skupinami lidí nízký.

Velmi vysoký podíl respondentů uvádí, že na lidi náboženského vyznání nemá názor.

Graf 42: Zdroje informací o náboženských skupinách. (q01)

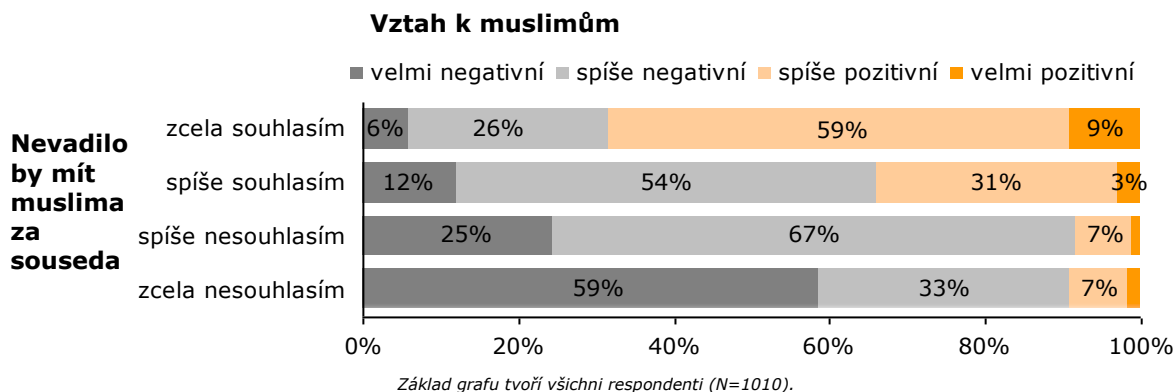

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1646 až 1659).

Vztah k muslimům

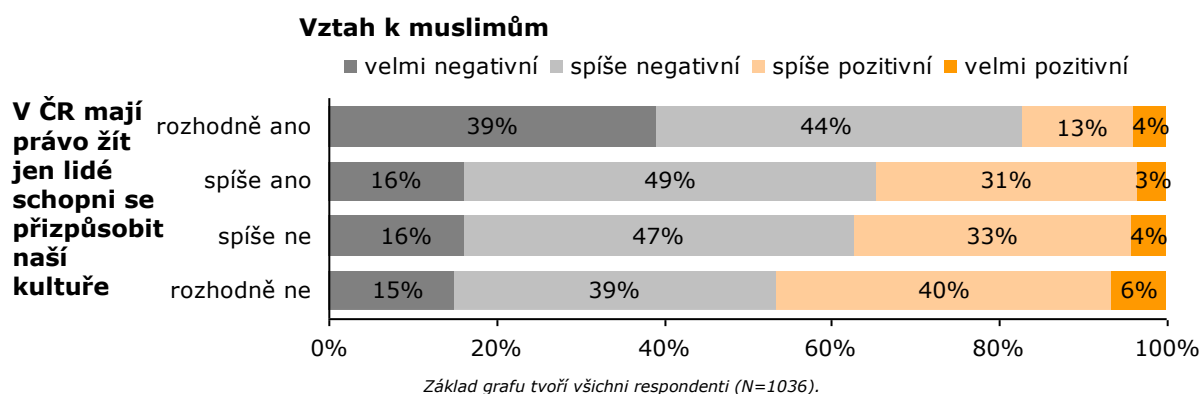
- Se stoupající negativitou vztahu k muslimům stoupá také averze vůči bydlení v jejich sousedství.

Graf 43: Vztah k muslimům a sousedství s nimi. (q02 vs. q01)

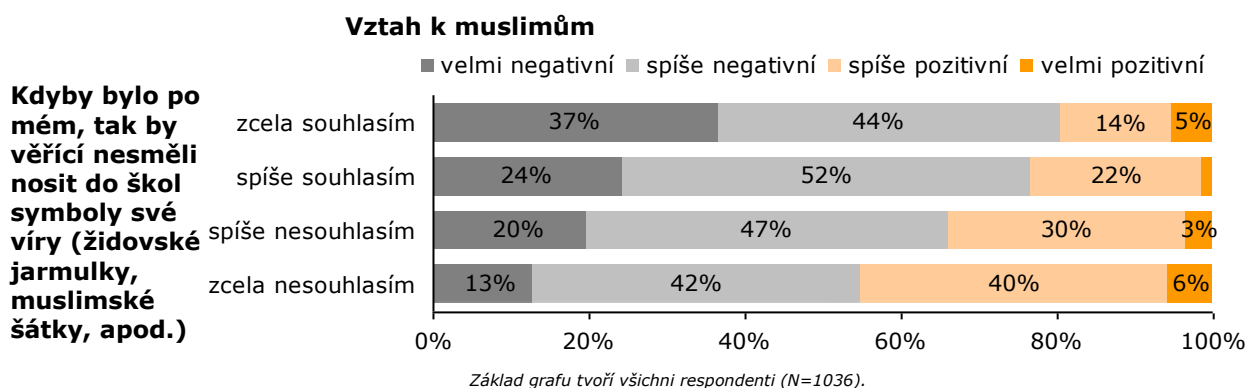
- Respondenti, kteří si myslí, že v ČR mají právo žít jen lidé, kteří se přizpůsobí naší kultuře, mají horší vztah k muslimům.

Graf 44: Vztah k muslimům a kulturní homogenitě. (q03 vs. q01)

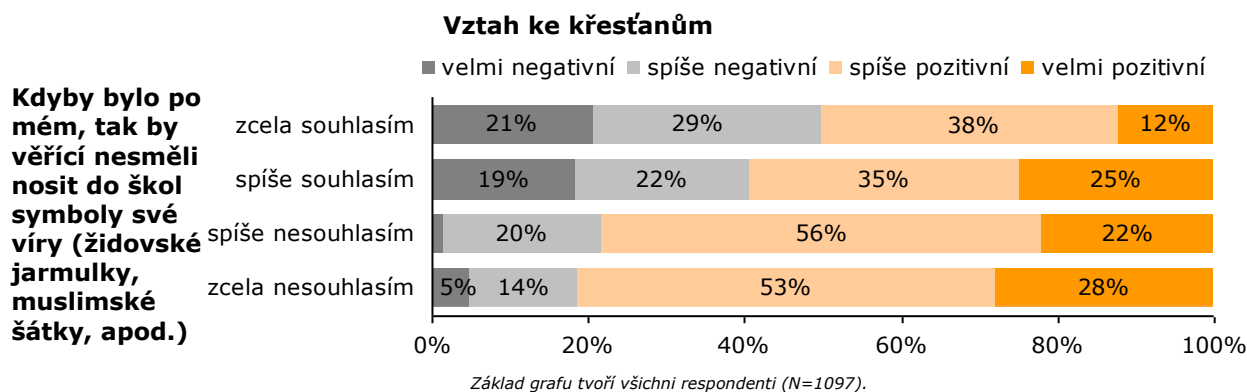
- Se zhoršujícím se vztahem k muslimům klesá také tolerance vůči náboženským symbolům (na veřejnosti nošenému muslimskému šátku).

Graf 45: Vztah k muslimům a kulturní homogenitě. (q02 vs. q01)

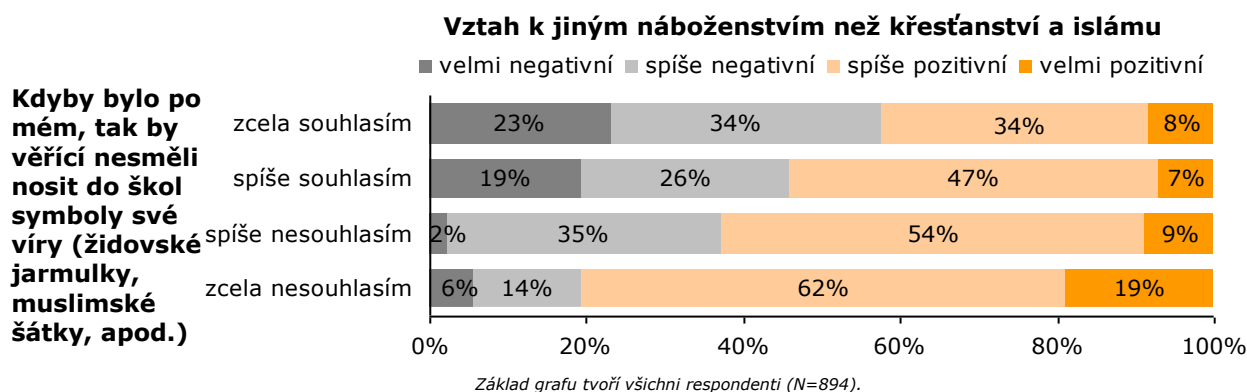

Vztah ke křesťanům

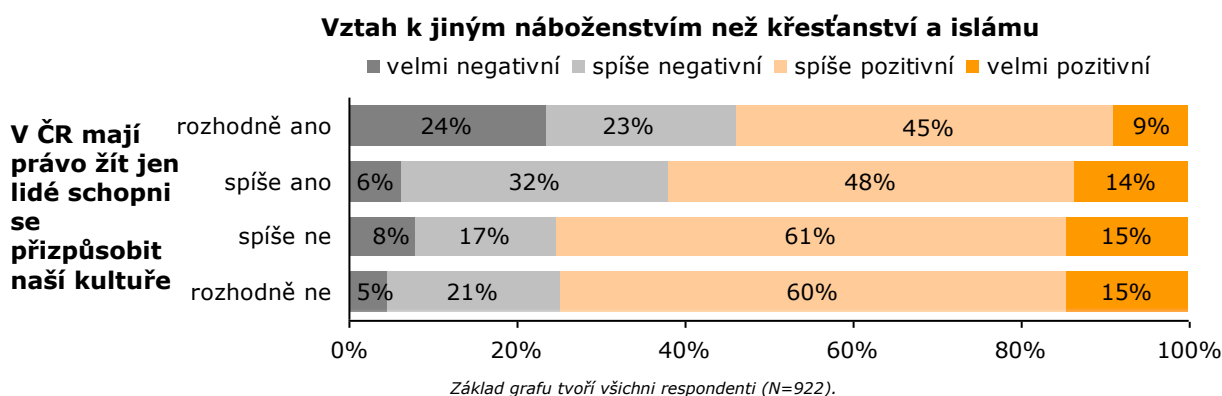
- Respondenti s horším vztahem ke křesťanům méně podporují nošení náboženských symbolů ve školách.

Graf 46: Vztah ke křesťanům a náboženské symboly. (q02 vs. q01)**Vztah k lidem jiného vyznání než křesťanství a islám**

- Podobný vztah platí také pro jiná náboženství – se zhoršujícím se vztahem k lidem jiného vyznání tolerance vůči náboženským symbolům klesá.

Graf 47: Vztah k jiným náboženstvím a náboženské symboly. (q02 vs. q01)

- Se zhoršujícím se vztahem k náboženským skupinám se zvyšuje podpora teze, že v ČR mají právo žít jen lidé, kteří jsou schopni přizpůsobit se české většinové kultuře.

Graf 48: Vztah k jiným náboženstvím a kulturní homogenitě. (q03 vs. q01)

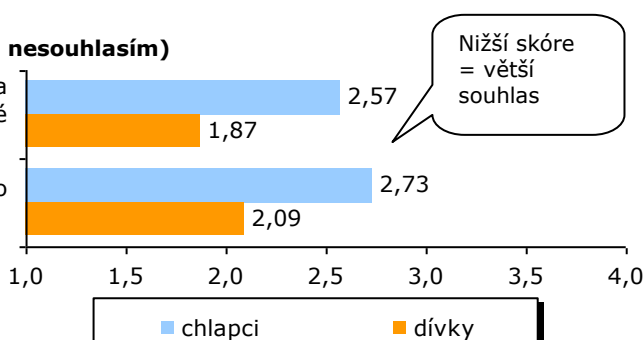
4.5.8. Ženy

- S upřednostněním žen v manažerských pozicích, jsou-li stejně výkonné jako muži, souhlasí 58% respondentů, nesouhlas vyjadřuje 25% respondentů a 17% respondentům je to jedno; dívky s tímto názorem souhlasí výrazně více než chlapci.
- Prosazení zákona, který by dostal do politiky více žen, podporuje 46% respondentů, 31% je proti a 23% je to jedno. Dívky prosazení takového zákona podporují výrazně více než chlapci.
- Souhlas s podporou žen v jejich aktivitě ve veřejné a pracovní sféře vyjadřují více dívky než chlapci.

Graf 49: Podpora žen. (q02 a q03)
(průměrné skóre; 1=zcela souhlasím, 4=zcela nesouhlasím)

V manažerských pozicích bych upřednostnil/a ženy, protože jsou minimálně stejně výkonné jako muži

Měl by existovat zákon, který by dostal do politiky více žen

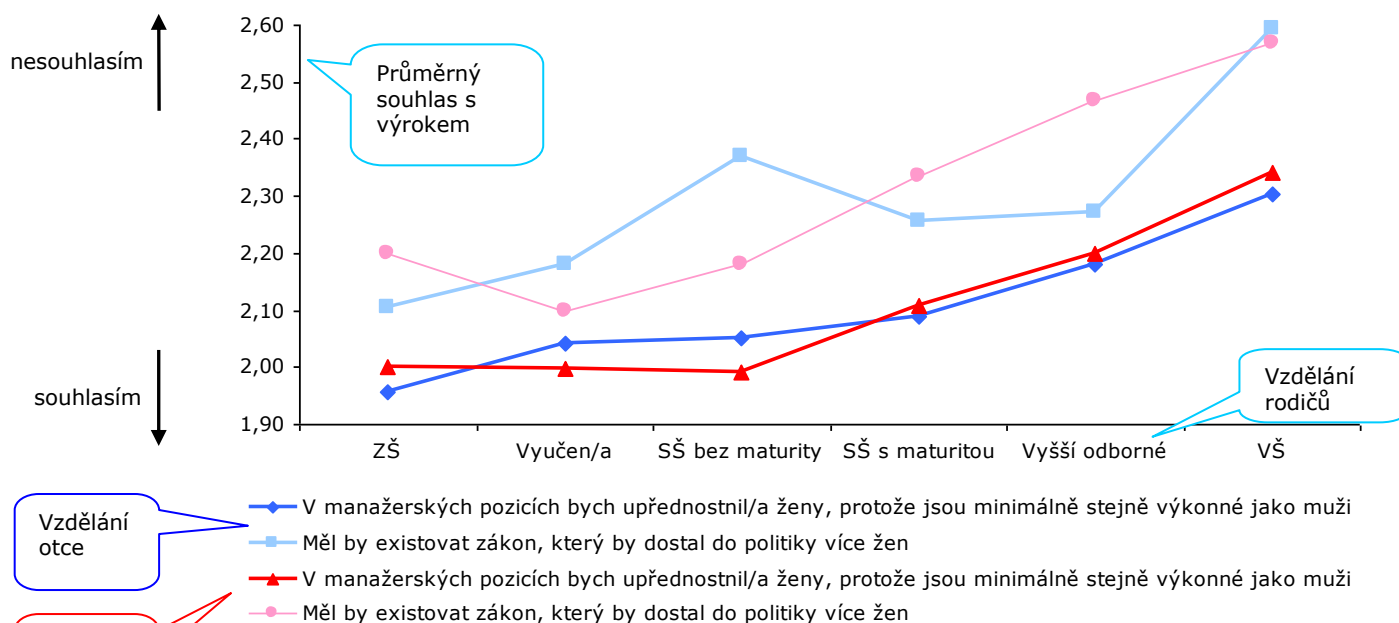

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají názor (N=640,1026). Nižší hodnota indexu vyjadřuje vyšší míru souhlasu.

Vzdělání rodičů a vztah k ženám

- Mezi vzděláním otce a matky existuje souvislost – s vyšším vzděláním jednoho se zvyšuje vzdělání druhého.
- S rostoucím vzděláním rodičů klesá podpora pozitivní diskriminace žen (tzn. s rostoucím vzděláním rodičů klesá souhlas s tvrzeními „V manažerských pozicích bych upřednostnil/a ženy, protože jsou minimálně stejně výkonné jako muži“ a „Měl by existovat zákon, který by dostal do politiky více žen“).
- Možným vysvětlením je, že děti vzdělanějších rodičů mají větší osobní zkušenost s úspěšným uplatněním žen na trhu práce. Proto považují postavení žen za rovnoprávnější než děti méně vzdělaných rodičů, kteří osobní zkušenost s úspěchy žen nemají. Děti méně vzdělaných rodičů proto nemají pocit, že by ženy mohly být vlastními silami úspěšné, z toho důvodu podporují pozitivní diskriminaci žen.

Graf 50: Podpora žen a vzdělání rodiče. (q02 a q03 vs. q10)
Škála 1 – 4 (1 = zcela souhlasím, 4 = zcela nesouhlasím)

Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají názor (N=1618 až 1664).

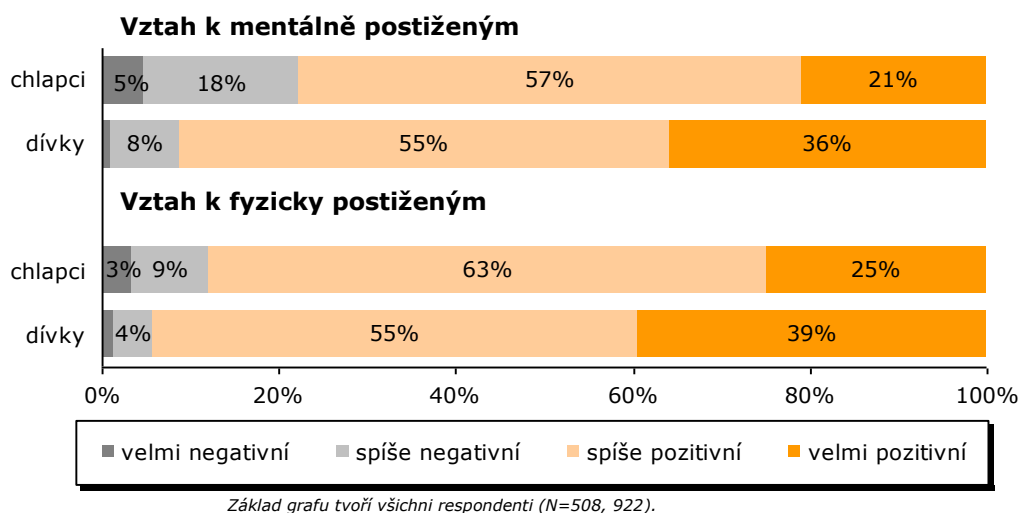
4.5.9. Mentálně a fyzicky postižení

- Fyzicky postižení lidé jsou vnímáni lépe než lidé mentálně postižení. K fyzicky postiženým lidem vyjadřuje negativní vztah 7% respondentů, k mentálně postiženým 12%. Pozitivní vztah vyjadřuje k fyzicky postiženým 80% a k mentálně postiženým lidem 75% respondentů. Bez vztahu k těmto skupinám je po 13% respondentů.
- 33% respondentů uvádí, že mezi svými známými má mentálně postiženého člověka, o dvě procenta více má mezi známými fyzicky postiženého člověka. Z médií čerpají informace o mentálně postižených lidech dvě třetiny respondentů (30% výhradně z médií), o fyzicky postižených lidech 62% respondentů (29% výhradně z médií). O mentálně postižených diskutuje 47% a o fyzicky postižených 45% respondentů.
- S tím, že vozíčkáři by měli navštěvovat pro ně určené speciální školy, souhlasí 41% respondentů, nesouhlasí 45% respondentů, zbytek nemá názor.
- S tím, že fyzicky postižení by měli chodit do normálních škol i přes nutnost přizpůsobení rytmu výuky, souhlasí 45% respondentů, nesouhlasí téměř polovina respondentů (49%) a zbytek nemá názor.

Vztah k mentálně a fyzicky postiženým dle pohlaví

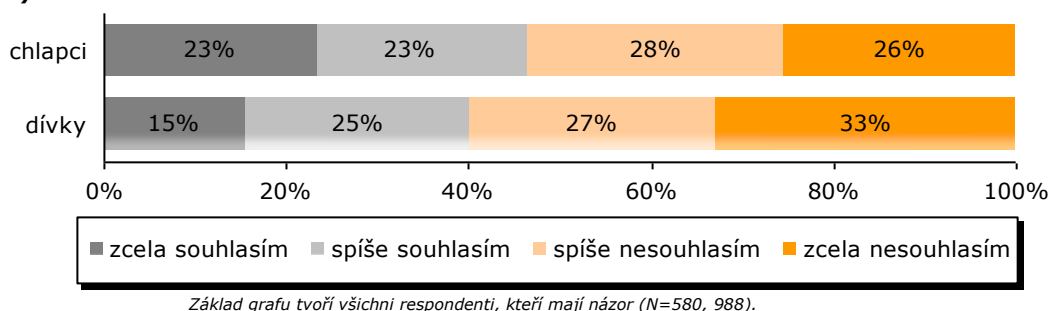
- Dívky mají k fyzicky a mentálně postiženým lidem lepší vztah než chlapci. Pozitivní vztah k fyzicky postiženým vyjadřuje 88% chlapců a 94% dívek, kladný vztah k mentálně postiženým vyjadřuje 78% chlapců a 91% dívek.
- K integraci fyzicky postižených lidí se kladněji staví starší respondenti než mladší, rovněž ji podporují ve větší míře dívky než chlapci.
- Respondenti vyjadřují k fyzicky postiženým lepší vztah než k mentálně postiženým lidem. Dívky mají k fyzicky a mentálně postiženým lepší vztah než chlapci.

Graf 51: Vztah k mentálně a fyzicky postiženým. Dívky vs. chlapci. (q01 vs. q08)

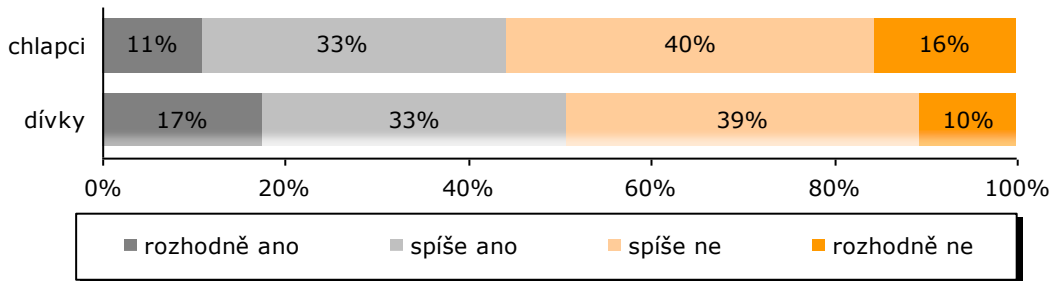
- Chlapci souhlasí více než dívky s tím, že vozíčkáři by měli navštěvovat pro ně určené speciální školy.

Graf 52: Vozíčkáři by měli navštěvovat školy, které jsou pro ně speciálně určené. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)

- Větší podíl dívek než chlapců podporuje, aby fyzicky postižení studovali na normálních školách, i když bude nutné jim přizpůsobit rytmus výuky.

Graf 53: Tělesně postižení by měli chodit do normálních škol, i když se jim bude muset přizpůsobit rytmus výuky. Dívky vs. chlapci. (q02 vs. q08)

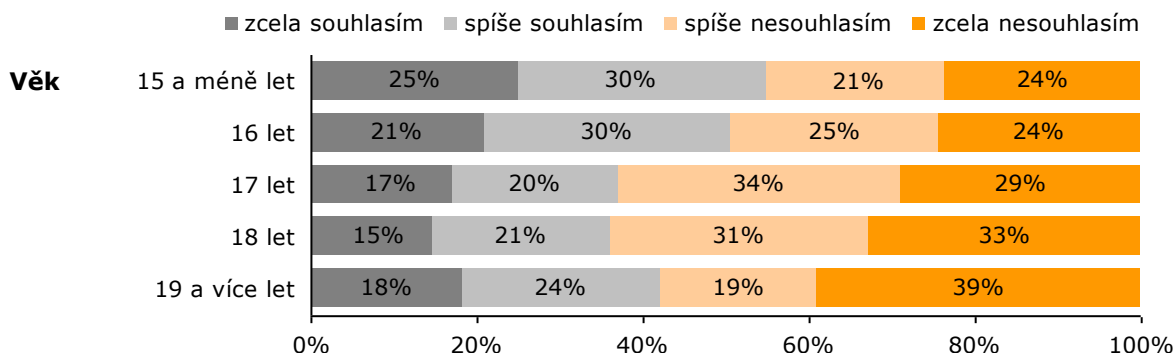
Základ grafu tvoří všichni respondenti, kteří mají názor (N=582, 947).

Vztah k mentálně a fyzicky postiženým dle věku

- Čím jsou respondenti mladší, tím více souhlasí s tím, že vozíčkáři by měli navštěvovat školy, které jsou pro ně speciálně určené.

Graf 54: Vztah k integraci tělesně postižených dle věku respondentů. (q02 vs. q09)

Vozíčkáři by měli navštěvovat školy, které jsou pro ně speciálně určené

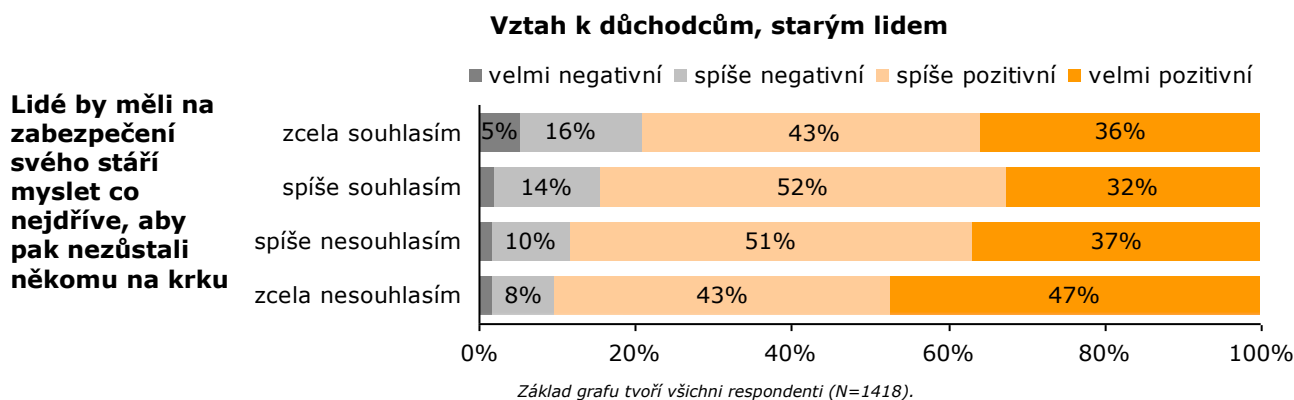

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1335).

4.5.10. Důchodci, staří lidé

- K seniorům vyjadřuje negativní vztah 14% respondentů, 79% vyjadřuje pozitivní vztah a 7% respondentů uvádí, že jsou jim jedno. Lepší vztah k seniorům mají dívky než chlapci.
- 83% respondentů uvedlo, že má známé mezi seniory. Z toho celých 41% uvádí jako jediný zdroj informací o seniorech právě osobní kontakt s nimi. 46% o nich diskutuje v rodině či s přáteli.
- S tím, že „lidé by na zabezpečení svého stáří měli myslet co nejdříve, aby pak nezůstali někomu na krku“, souhlasí 63% respondentů, nesouhlasí 28% respondentů, 9% respondentů nemá názor.
- Vysoká míra souhlasu s tímto výrokem poukazuje na nízkou mezigenerační solidaritu. Reálný vztah k seniorům také může být horší než vztah formálně prezentovaný (ačkoli 79% respondentů formálně vyjadřuje pozitivní vztah k seniorům, 63% respondentů vyjadřuje neochotu je finančně podporovat).
- Respondenti s nižší mírou podpory seniorů mají k seniorům také horší vztah.

Graf 55: Vztah k seniorům a jejich zabezpečení. (q02 vs. q01)

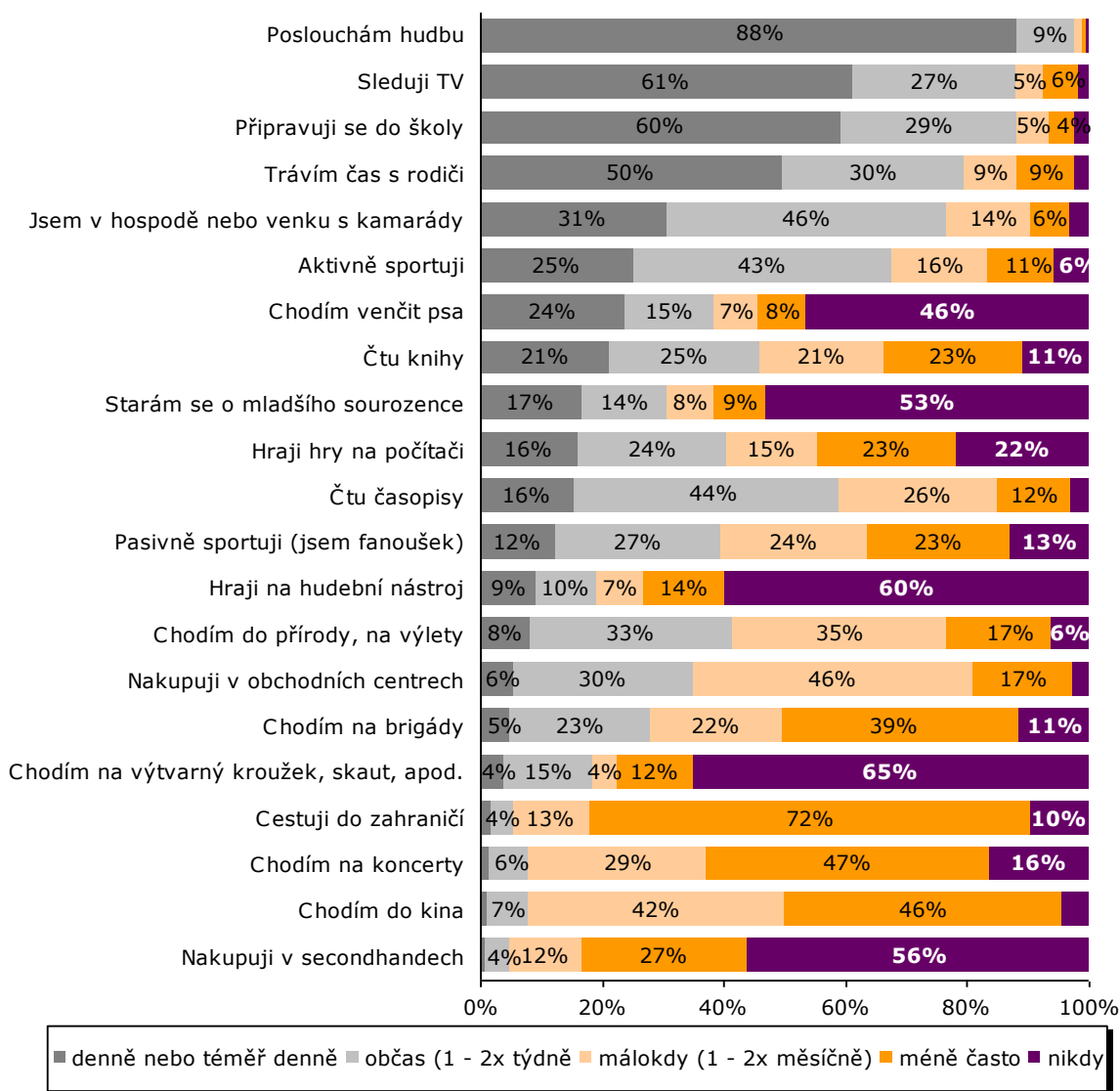

4.6. VOLNÝ ČAS

Náplň volného času

- Nejčastěji se respondenti věnují pasivním činnostem jako je poslouchání hudby a sledování TV.
- 2/3 respondentů se také téměř denně připravují do školy.
- Další častou aktivitou je kontakt s rodiči a s kamarády. Polovina studentů také pomáhá doma s péčí o mladšího sourozence. Zhruba stejná část z nich chodí venčit psa.
- S přáteli se respondenti setkávají většinou v hospodách a venku, málokdy už spolu chodí do přírody či na výlety.
- Aktivně sportuje alespoň 2x týdně přes 2/3 respondentů.
- Respondent ti čtou mnohem častěji časopisy než knihy.
- Polovina respondentů hraje alespoň 1-2x do měsíce hry na počítači, z toho 16% hraje denně.
- Jen 11% respondentů zatím nechodí na žádnou brigádu, zatímco 28% pracuje alespoň 1-2x do týdne.

Graf 56: Jak často tyto aktivity provozujete ve svém volném čase? (q04)

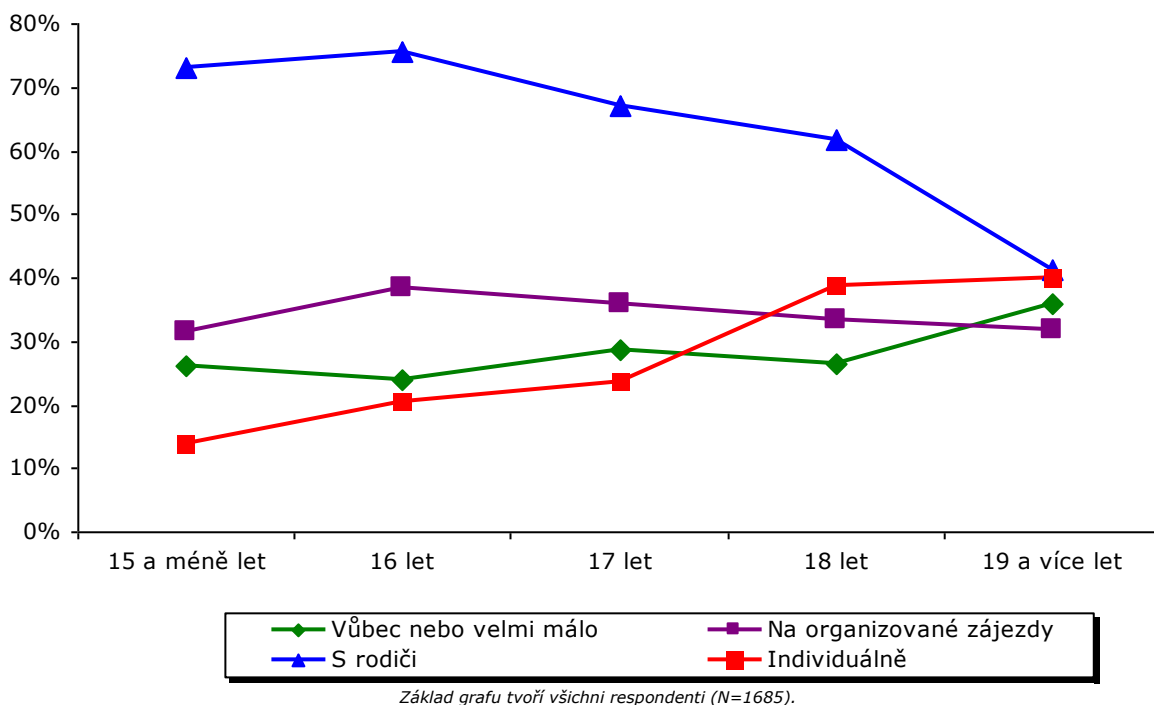

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1641 až 1668).

Cestování do zahraničí

- Se stoupajícím věkem cestují respondenti do zahraničí méně, naopak více cestují do zahraničí individuálně.
- Pozn.: Na svislé ose je vyjádřen podíl respondentů, kteří souhlasili s daným výrokem. Respondenti jsou tříděni podle věku.

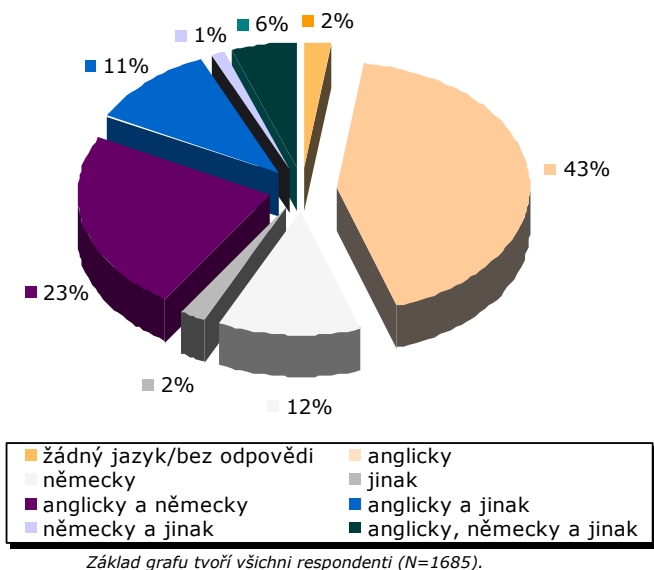
Graf 57: Jak cestujete do zahraničí? Můžete zakroužkovat více odpovědí. Tříděno dle věku. (q05 vs. q09)

Jazykové dovednosti

- Anglicky se domluví 83% respondentů (součet přes kategorie, kde je zastoupen anglický jazyk).
- Německy se domluví 42% respondentů (součet přes všechny kategorie, ve kterých je německý jazyk).

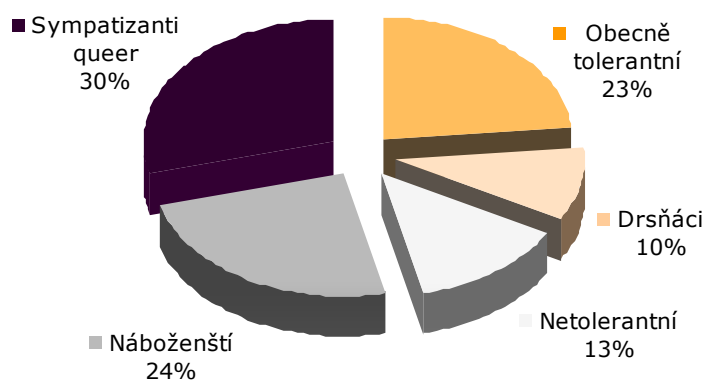
Graf 58: Domluví se. (q06)

4.7. SEGMENTACE RESPONDENTŮ

- Mezi respondenty bylo identifikováno pět odlišných segmentů, které se liší svými postoji ke různým skupinám lidí.
- Těmito segmenty jsou:
 - Obecně tolerantní,
 - Drsňáci,
 - Netolerantní,
 - Náboženští,
 - Sympatizanti queer (sexuálních menšin)
- Segmenty se mezi sebou neliší jen vyjadřovaným vztahem k jednotlivým skupinám, ale i výší vzdělání rodičů respondentů, způsobem trávení volného času, mírou tolerancí k odlišnostem, atd.
- Avšak respondenti žádného ze segmentů se nechápou jako výrazně bohatší nebo výrazně chudší než respondenti jiných segmentů.

Graf 59: Segmentace respondentů

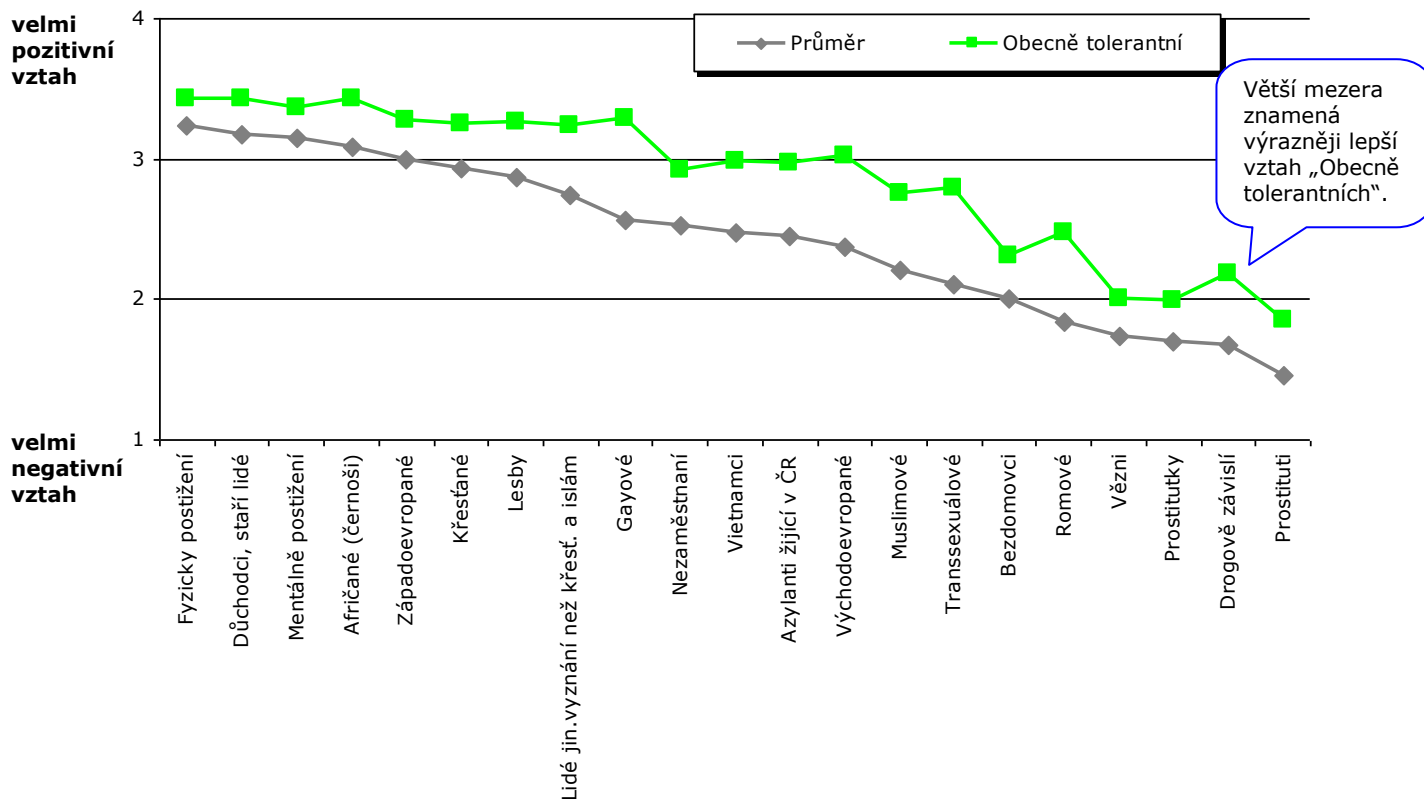
Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.7.1. Obecně tolerantní

- „Obecně tolerantní“ respondenti vyjadřují ke všem skupinám lidí obecně lepší vztah než respondenti ostatních segmentů.
- „Obecně tolerantních“ je necelá čtvrtina respondentů, z toho jsou více jak tři čtvrtiny dívky.
- Tito respondenti se pravděpodobně za tolerantní považují a také chtějí být za tolerantní považováni. Proto vyjadřují výrazně kladnější vztah k medializovanějším skupinám lidí, jako jsou drogově závislí nebo Romové.
- Relativně nejméně kladný vztah mají k lidem, kteří se dopouštějí protizákonného jednání – k prostitutkám, prostitutkám a vězňům.
- „Obecně tolerantní“ jsou spolu s „Náboženskými“ respondenty ve srovnání s jinými segmenty ve svém volném čase výrazně aktivnější. „Obecně tolerantní“ intenzivně chodí na zájmové kroužky, koncerty, výlety do přírody, čtou časopisy i knihy. Také chodí nejvíce na brigády.
- Naopak nejméně sledují televizi a hrají hry na počítači. Také nechodí moc do kina. Před nakupováním v obchodních centrech dávají přednost secondhandům.
- Pro tento segment respondentů je také charakteristické vyšší vzdělání rodičů. Znalost cizích jazyků je u těchto respondentů srovnatelná se zbytkem souboru.
- „Obecně tolerantní“ navštěvují ve srovnání s ostatními segmenty v nejmenší míře střední odborná učiliště (pouze 6%). Naopak v největší míře navštěvují gymnázia (43% případů). Celkově navštěvují studijně nejnáročnější školy.
- Pozn.: Graf srovnává průměrný vztah respondentů „Obecně tolerantních“ s průměrným vztahem spočítaným za všechny respondenty. Skupiny lidí jsou seřazeny podle průměrného hodnocení za všechny segmenty respondentů zleva doprava; od skupiny, ke které je vyjadřován nejlepší vztah, ke skupině, ke které respondenti vyjadřují nejhorší vztah.

Graf 60: Vztah „Obecně tolerantních“ ke skupinám lidí (q01)

(průměrné skóre; 1=velmi negativní, 4= velmi pozitivní vztah)

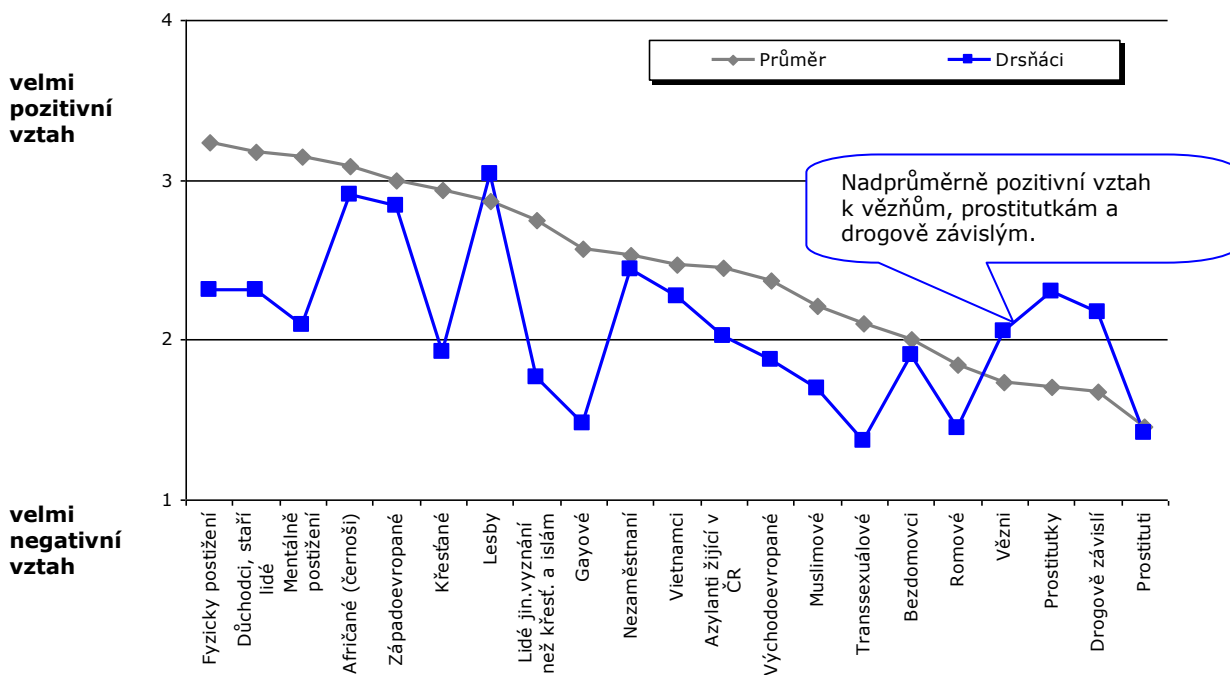

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.7.2. Drsníci

- „Drsňáků“ je desetina respondentů, téměř tři čtvrtiny jsou z toho chlapci, čtvrtina jsou „Drsňačky“.
- „Drsňáci“ mají celkově nízkou míru tolerance. Velmi špatný vztah vyjadřují k lidem, kteří mohou být vnímáni jako fyzicky slabí, či mohou potřebovat pomoc okolí – k fyzicky a mentálně postiženým, k seniorům. Velmi špatný vztah také mají k chlapcům s jinou než jednoznačně heterosexuální orientací – ke gayům a transsexuálům. Spolu s „Netolerantními“ mají nejhorší vztah k Romům.
- Na rozdíl od skupiny „Obecně tolerantních“ vyjadřují pozitivní vztah k skupinám, které jsou mediálně prezentovány jako „kriminální“ – k vězňům a drogově závislým.
- Jejich poměrně dobrý vztah k nezaměstnaným může být založen na rodinné zkušenosti s nezaměstnaností, neboť jejich rodiče mají spíše nižší vzdělání a jsou tak nezaměstnaností ve vyšší míře ohroženi.
- Pozitivní vztah, který „Drsňáci“ vyjadřují k prostitutkám a lesbám, je zapříčiněn pohledem „Drsňáků“ na dívky jako na sexuální objekty. Vyjádření pozitivního vztahu k prostitutkám a lesbám tak není vyjádřením tolerance a respektu k nim. Je spíše vyjádřením pohrdání k ženám, neboť také odmítají podporu dívek na trhu práce.
- O dění kolem sebe a postavení jiných skupin lidí vyjadřují ve srovnání s ostatními segmenty největší nezájem (ve vztahu k skupinám lidí v největší míře vybírali možnost „nemám názor, jsou mi jedno“).
- Do zahraničí jezdí nejméně ze všech segmentů. Jejich znalost jazyků je po segmentu „Netolerantní“ nejnižší, obdobně i vzdělání jejich rodičů je po skupině „Netolerantních“ druhé nejnižší.
- „Drsňáci“ a „Netolerantní“ studují méně náročné školy než respondenti ostatních tří segmentů (ve větší míře studují na středních odborných učilištích a středních školách, ve výrazně nižší míře studují na gymnáziích). Na středních odborných učilištích studuje 26% „Drsňáků“, na středních odborných školách 5%, 42% studuje na středních školách a 27% na gymnáziích.
- Ve srovnání s ostatními respondenty tráví nejvíce času v hospodách nebo venku s kamarády. Také se nejvíce věnují sportu a hraní počítačových her.
- Na druhou stranu nejméně ze všech segmentů navštěvují zájmové kroužky, chodí na výlety, pomáhají v domácnosti. Rovněž věnují nejméně času studiu a vzdělávání se.
- Tito respondenti si utvářejí jednoduché postoje, které mohou vést k agresivně projevované averzi vůči některým skupinám. Jsou to respondenti s omezeným zájmem o veřejné dění, kteří jsou spíše zaměřeni na sebe než na druhé.

Graf 61: Vztah „Drsňáků“ ke skupinám lidí. (q01)
(průměrné skóre; 1=velmi negativní, 4= velmi pozitivní vztah)

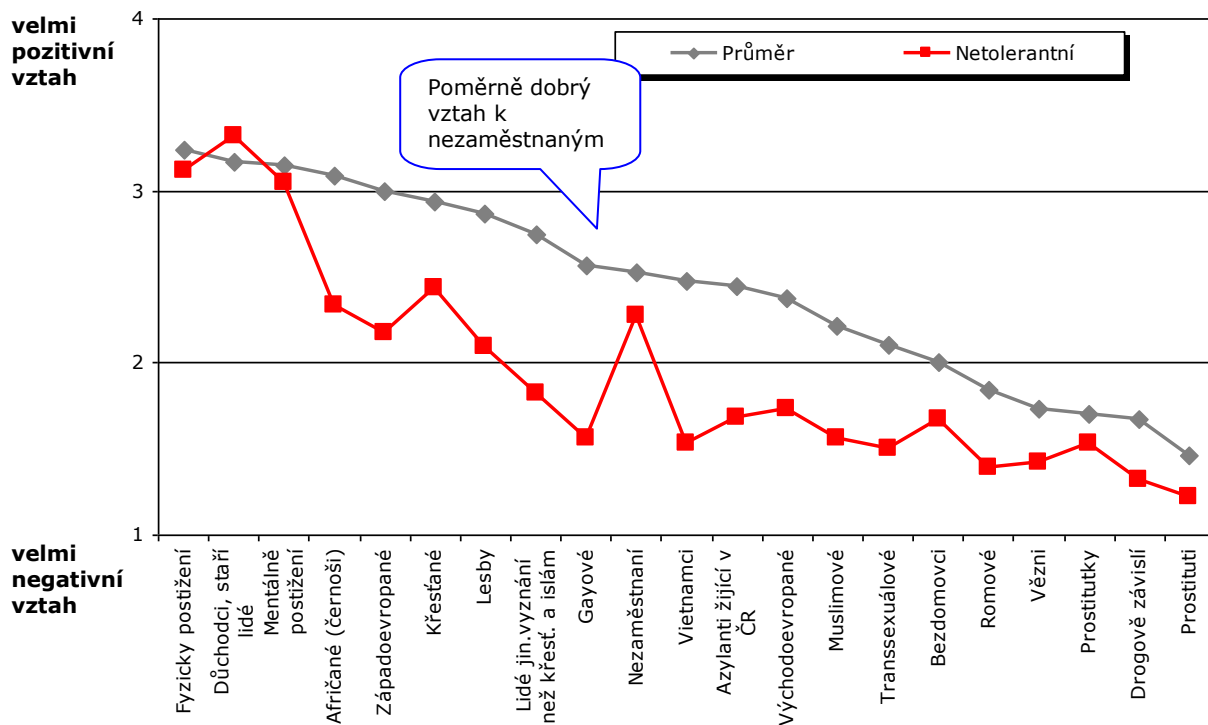

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.7.3. Netolerantní

- „Netolerantní“ mají k ostatním lidem celkově nejhorší vztah a vyjadřují nejnížší míru tolerance.
- „Netolerantních“ je 13%, podíl chlapců a dívek je přibližně stejný.
- Tento obecně špatný vztah vyplývá pravděpodobně z jejich nižšího sociálního a kulturního postavení. Ve srovnání s respondenty ostatních segmentů je vzdělání rodičů „netolerantních“ nejnížší. Mají také nejhorší znalost cizích jazyků.
- Ze všech pěti segmentů jsou celkově „Netolerantní“ na nejméně studijně náročných školách. Na středních odborných učilištích studuje 24% „Netolerantních“, na středních odborných školách 11%, na středních školách 49% a na gymnáziích pouhých 16% respondentů (což je méně než mezi „Drsňáky“, kteří studují na gymnáziích v 27%; respondenti ostatních tří segmentů studují na gymnáziích ve více než 40% případů).
- Horší vzdělanostní zázemí a nižší náročnost škol, na kterých studují, se odráží také v nekonzistentnosti některých jejich postojů, o společenských souvislostech moc nepřemýšlejí.
- Jsou zastánci principů zásluhovosti a zaviněnosti vlastní situace (nejvíce souhlasí s tím, že sociální dávky by měly být poskytovány jen těm, kteří si je zaslouží, a s tím, že bezdomovci si za svoji situaci mohou sami). Tyto principy však pravděpodobně budou vztahovat jen na příslušníky jiných skupin lidí, než je ta jejich.
- V porovnání s „Drsňáky“ vyjadřují „Netolerantní“ poměrně dobrý vztah k fyzicky a mentálně postiženým lidem, rovněž k seniorům. Mají také lepší vztah ke křesťanům (ale nikoli k náboženství obecně).
- Relativně pozitivní vztah k nezaměstnaným je stejně jako u „Drsňáků“ pravděpodobně způsobem příslušností do sociální skupiny, která je nezaměstnaností reálně ohrožena. Proto také příslušníky jiných národností chápou jako ty, kteří ohrožují jejich postavení na trhu práce („berou Čechům práci“).
- Jejich rodinné zázemí se projevuje v nereflakované tvorbě zjednodušujících názorů a postojů k menšinám v ČR. Negativní vztah k jiným lidem je nejspíše způsobem strachem z nich.

Graf 62: Vztah „Netolerantních“ ke skupinám lidí
(průměrné skóre; 1=velmi negativní, 4= velmi pozitivní vztah)

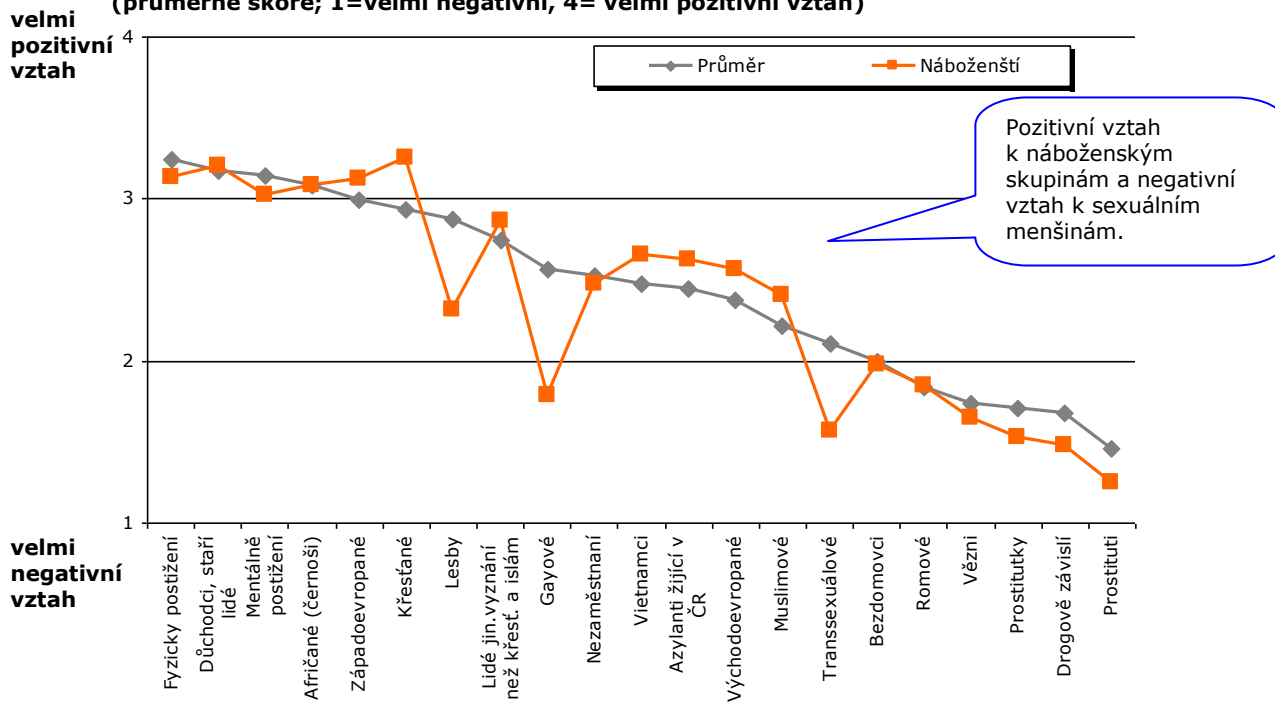

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.7.4. Náboženští

- „Náboženští“ vyjadřují velmi kladný vztah ke křesťanům a jsou tolerantní i vůči jiným náboženským skupinám a jejich symbolům.
- „Náboženská“ je téměř jedna čtvrtina respondentů, kterou tvoří přibližně stejný počet chlapců a dívek.
- V tomto výzkumu nebyla zkoumána náboženská příslušnost respondentů, způsob jejich náboženského života a náboženské představy. Proto pojem označení této skupiny „Náboženští“ nevypovídá přímo o jejich náboženském přesvědčení; vypovídá pouze o postojích, které mají vůči některým náboženským skupinám.
- Ačkoli k většině skupin vyjadřují pozitivní vztah, velmi negativně se staví k příslušníkům sexuálních minorit – k lesbám, gayům a transsexuálům.
- Negativní vztah k lesbám, gayům a transsexuálům pravděpodobně souvisí s jejich kladným postojem k náboženským skupinám. Řada náboženských skupin působících v České republice se k sexuálním minoritám stavějí (či stavěly) rezervovaně. Tato rezervovanost se může odrážet v negativním vztahu respondentů k těmto skupinám. Některé náboženské skupiny také mají rezervovaný postoj k sexualitě. Proto mohou někteří studenti vyjadřovat negativní vztah vůči skupinám, jejichž identita je založena právě na sexuální orientaci.
- Relativně negativnější vztah vyjadřují „Náboženští“ respondenti také k lidem, které se mohou dopouštět protizákonného jednání – vězňům, drogově závislým, prostitutkám a prostitutům.
- „Náboženští“ respondenti mají velmi dobré kulturní zázemí. Jejich rodiče mají ve srovnání s jinými segmenty nejvyšší vzdělání. Tito respondenti také mají, spolu se „Sympatizanty queer“, nejvyšší znalost jazyků. Obdobně jako „Sympatizanti queer“ také nejvíce cestují do zahraničí.
- Struktura škol, na kterých „Náboženští“ a „Sympatizanti queer“ studují, je obdobná – přibližně jedna desetina respondentů studuje SOU, jedna desetina SOŠ, o něco méně než čtyři desetiny SŠ a o něco více než čtyři desetiny gymnázium.
- Spolu s „Obecně tolerantními“ respondenty jsou celkově nejaktivnější. Ve srovnání s jinými segmenty také nejvíce pečují o mladší sourozence a tráví nejvíce času s rodiči; pravděpodobně jsou zaměřeni na rodinu.

Graf 63: Vztah „Náboženských“ ke skupinám lidí. (q01)
(průměrné skóre; 1=velmi negativní, 4= velmi pozitivní vztah)

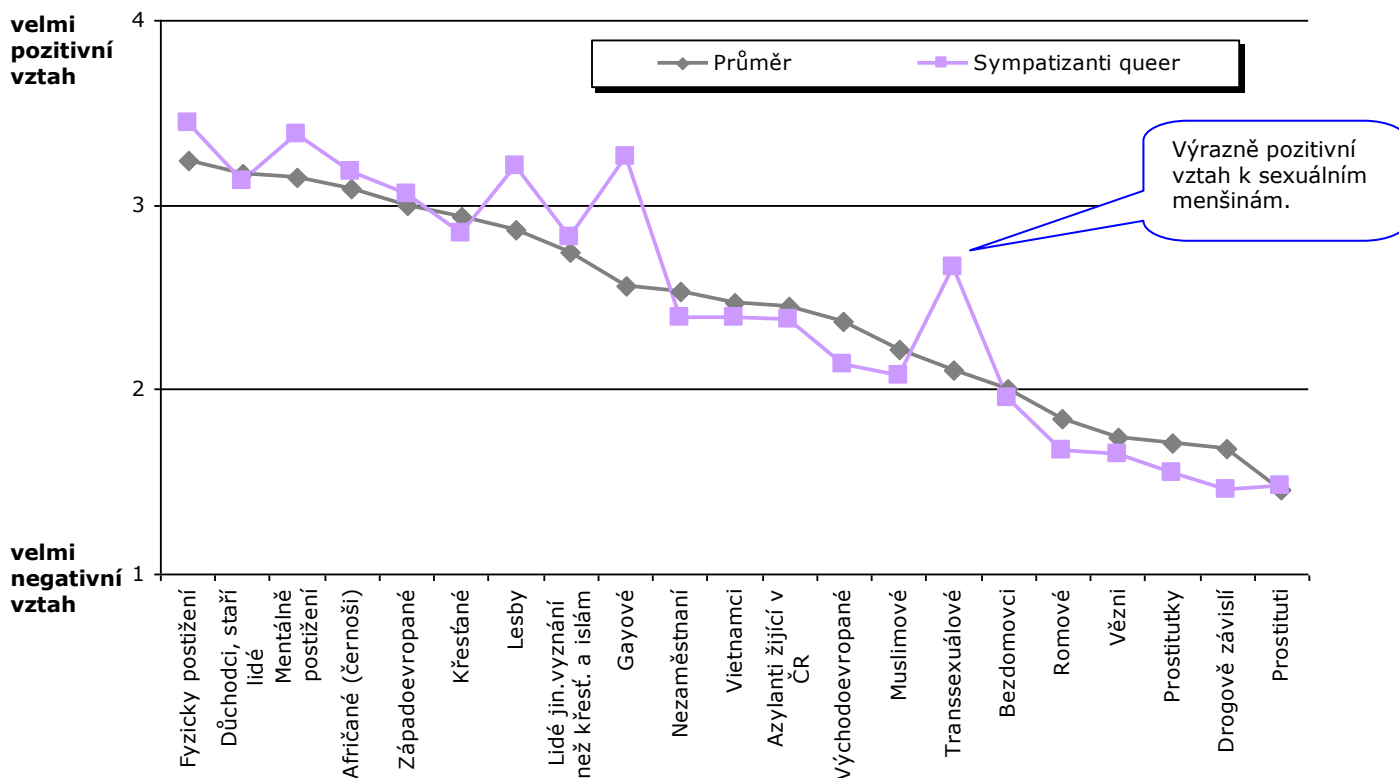

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

4.7.5. Sympatizanti queer

- Pozn.: Pojem „queer“ souhrnně označuje příslušníky různých sexuálních minorit¹. Sexuálními minoritami jsou v této zprávě myšleni gayové, lesby a transsexuálové.
- „Sympatizanti queer“ vyjadřují výrazně pozitivní vztah k sexuálním minoritám.
- V tomto segmentu se umístilo 29% respondentů, z toho je více jak tři čtvrtiny dívek.
- Respondenti tohoto segmentu vyjadřují celkově kladný vztah ke všem skupinám lidí; výrazně pozitivnější mají k lesbám, gayům a transsexuálům.
- Ačkoli vyjadřují poměrně kladný vztah k prostitutům, spolu s „Náboženskými“ nesouhlasí s tím, že prostituce je povolání jako každé jiné. Může to být dáno tím, že prostituci chápou spíše jako zneužívání lidí (pro „Náboženské“ může být prostituce jak zneužíváním lidí, tak obecněji zneužíváním sexuality).
- Spolu s „Náboženskými“ mají „Sympatizanti queer“ nejvyšší znalost jazyků, také nejvíce cestují do zahraničí. Vzdělání jejich rodičů není tak vysoké jako u „Náboženských“.
- Respondenti tohoto segmentu se ve srovnání s ostatními respondenty přípravě do školy věnují v nejvyšší míře. Naopak se nejméně věnují sportu.

Graf 64: Vztah „Queer sympatizantů“ ke skupinám lidí. (q01)
(průměrné skóre; 1=velmi negativní, 4= velmi pozitivní vztah)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1685).

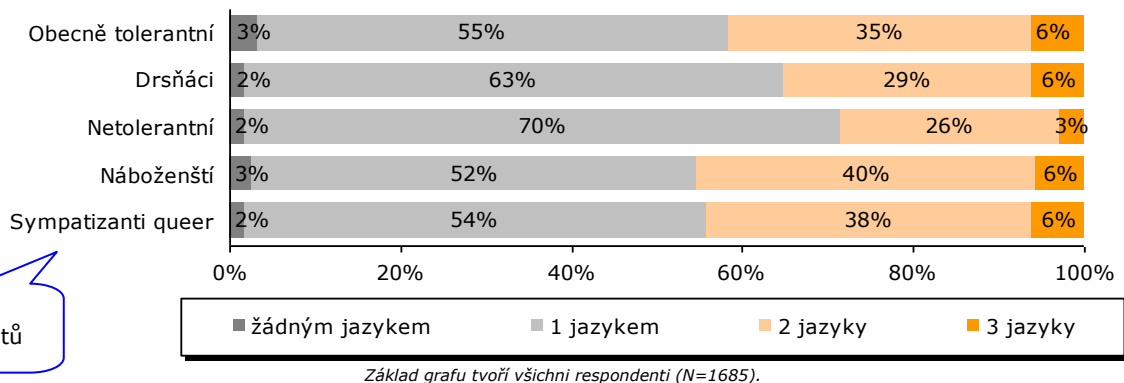
¹ Definice pojmu „queer“ byla převzata z: *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR*. http://www.diskriminace.cz/dt-publikace/analiza_final.pdf.

4.7.6. Profil segmentů

Jazykové znalosti segmentů

- Jazykově nejzdatnější jsou respondenti segmentů „Náboženští“ a „Sympatizanti queer“. Naopak nejmenším počtem cizích jazyků se domluví „Netolerantní“, což je dáno jejich nižším kulturním zázemím (nízké vzdělání rodičů).

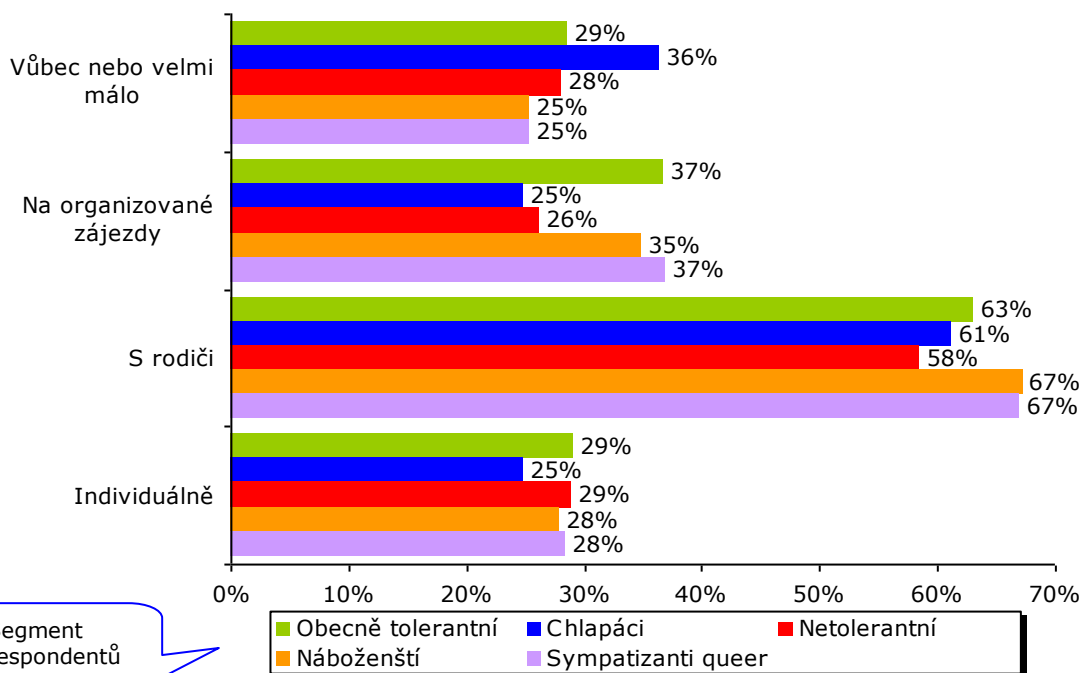
Graf 65: Domluví se: (třídění podle segmentů) (q06)

Cestování do zahraničí dle segmentů

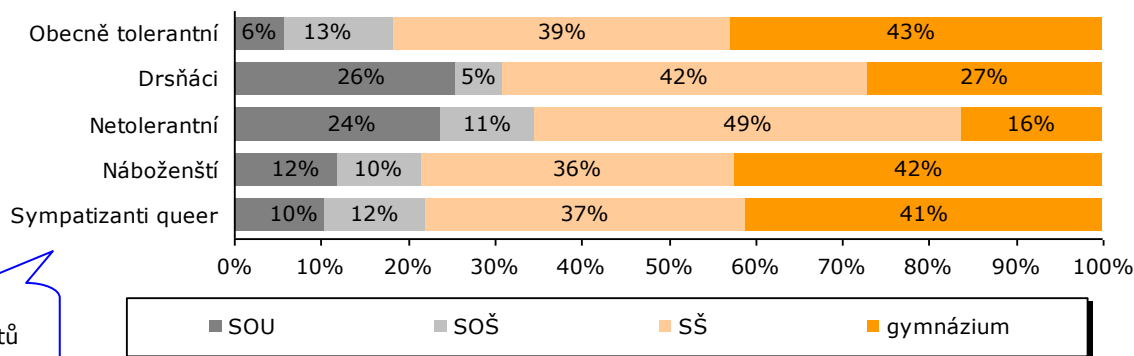
- Do zahraničí cestují nejvíce „Náboženští“ a „Sympatizanti queer“. Naopak nejméně do zahraničí cestují „Drsňáci“.

Graf 66: Jak cestujete do zahraničí? Můžete zakroužkovat více odpovědí. (třídění podle segmentů) (q05)

Typ školy dle segmentů

- Ve srovnání s ostatními třemi segmenty studuje větší podíl „Drsňáků“ a „Netolerantních“ Střední odborná učiliště a Střední odborné školy; naopak v menší míře studují gymnázia. Podíl respondentů studujících gymnázia je nejnižší v segmentu „Netolerantních“ (16%).

Graf 67: Studovaná škola: (třídění podle segmentů)

Základ grafu tvoří všichni respondenti (N=1385).

5. KONTAKT

Veronika Hladíková

research executive NMS

e-mail: veronika.hladikova@nms.cz

tel: +420 222 351 619

Network Media Service, s.r.o.

Norbertov 5

152 00 Praha 6

tel: +420 222 351 611

fax: +420 233 312 363

web: <http://www.nms.cz>

6. PŘÍLOHA – DOTAZNÍK

Dobrý den,

právě držíte v rukou dotazník, který je součástí projekcí ROZMANITOST realizovaných v rámci Evropského roku rovných příležitostí pro všechny. Tento projekt pořádá společnost ČLOVĚK V TÍSNI za podpory Úřadu vlády České republiky a Evropské komise. Otázky se týkají Vašeho pohledu na svět kolem Vás a také toho, jak Vy vnímáte společenské otázky, které se Vás dotýkají.

Tento dotazník je zcela anonymní. Garantujeme Vám ochranu Vašich osobních dat a důvěrnost Vašich odpovědí.

Na otázky neexistují nějaké obecně správné nebo nesprávné odpovědi. Prosím, odpovídejte tak, jak podle Vás věci jsou, uveďte tedy Váš názor a Vaše postoje.

Děkujeme Vám.

1. V České republice žijí různé skupiny lidí. Jaký vztah máte k lidem uvedeným níže v tabulce? Zakroužkujte u každé skupiny odpověď, která nejlépe vystihuje Váš názor.

Ve sloupečku „Znáte z“ prosím zakroužkujte písmena Z, R nebo M (třeba i všechny), podle toho zda

Z = v této skupině máte známé, přátele, někoho z rodiny, spolužáky, sousedy

R = diskutujete o nich ve své rodině, mezi kamarády, s učiteli

M = slyšeli či četli jste o nich v médiích (TV, rádio, internet, noviny)

		Znáte z	Velmi negativní vztah	Spíše negativní vztah	Spíše pozitivní vztah	Velmi pozitivní vztah	Nemám názor, jsou mi jedno	Nerozu mím otázce
1	Bezdomovci	Z R M	1	2	3	4	8	9
2	Nezaměstnaní	Z R M	1	2	3	4	8	9
3	Vězni	Z R M	1	2	3	4	8	9
4	Drogově závislí	Z R M	1	2	3	4	8	9
5	Prostitutky (ženy)	Z R M	1	2	3	4	8	9
6	Prostituti (muži)	Z R M	1	2	3	4	8	9
7	Azylanti žijící v ČR	Z R M	1	2	3	4	8	9
8	Romové	Z R M	1	2	3	4	8	9
9	Východoevropané (Rusové, Ukrajinci, Bělorusové,...)	Z R M	1	2	3	4	8	9
10	Západoevropané (Němci, Francouzi, Britové)	Z R M	1	2	3	4	8	9
11	Vietnamci	Z R M	1	2	3	4	8	9
12	Afričané („černoši“)	Z R M	1	2	3	4	8	9
13	Gayové	Z R M	1	2	3	4	8	9
14	Lesby	Z R M	1	2	3	4	8	9
15	Transsexuálové (chlapci, kteří se cítí být ženou a naopak)	Z R M	1	2	3	4	8	9
16	Muslimové	Z R M	1	2	3	4	8	9
17	Křesťané	Z R M	1	2	3	4	8	9
18	Lidé jiného vyznání než křesťanství a islám (buddhisté, hinduisté...)	Z R M	1	2	3	4	8	9
19	Mentálně postižení	Z R M	1	2	3	4	8	9
20	Fyzicky postižení	Z R M	1	2	3	4	8	9
21	Důchodci, staří lidé	Z R M	1	2	3	4	8	9

2. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

		Zcela souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Zcela nesouhlasím	Nemám názor	Nerozu mím otázce
1	Bezdomovci si za svou situaci mohou většinou sami	1	2	3	4	8	9
2	Nevadilo by mi mít muslima za souseda	1	2	3	4	8	9
3	Kdyby bylo po mém, tak by věřící nesměli nosit do škol symboly své víry (židovské jarmulky, muslimské šátky, apod.)	1	2	3	4	8	9

4	Lesby a gayové by se neměli podle mého na ulici líbat	1	2	3	4	8	9
5	Vozičkáři by měli navštěvovat školy, které jsou pro ně speciálně určené	1	2	3	4	8	9
6	Problémy Romů souvisí s tím, že se nedokáží přizpůsobit naší společnosti	1	2	3	4	8	9
7	Většina Ukrajinců v ČR jsou mafiáni	1	2	3	4	8	9
8	Nelíbí se mi, že Slováků pracujících v ČR je moc, zbytečně zabírají místa našim občanům	1	2	3	4	8	9
9	Prostituce je povolání jako každé jiné	1	2	3	4	8	9
10	Nevadilo by mi, kdyby můj manžel/ka (a třeba i moje děti) měl/a jinou barvu pleti	1	2	3	4	8	9
11	V manažerských pozicích bych upřednostnil/a ženy, protože jsou minimálně stejně výkonné jako chlapi	1	2	3	4	8	9
12	Lidé by na zabezpečení svého stáří měli myslet co nejdříve, aby pak nezůstali někomu na krku	1	2	3	4	8	9
13	Vadilo by mi, pokud by náš starosta/ka byl homosexuálně orientován	1	2	3	4	8	9

3. A co si myslíte o následujících výrocích, týkajících se práv a rovných šancí?

		Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nemám názor	Nerozumím otázku
1	Všichni lidé mají stejná práva	1	2	3	4	8	9
2	Jen občané v ČR mají v České republice rovné postavení	1	2	3	4	8	9
3	V ČR mají právo žít jen lidé, kteří jsou schopni se přizpůsobit naší kultuře	1	2	3	4	8	9
4	Všichni mají v životě stejné šance na uplatnění	1	2	3	4	8	9
5	Měl by existovat zákon, který by dostal do politiky více žen	1	2	3	4	8	9
6	Zaměstnavatelé by měli být ze zákona povinni zaměstnat určité procento tělesně postižených	1	2	3	4	8	9
7	Zaměstnavatelé by měli prioritně zaměstnávat Čechy, pokud se rozhodují mezi dvěma stejně výkonnými uchazeči	1	2	3	4	8	9
8	Pro Romy by měly být státem zřízeny speciální školy, protože v běžných školách nezvládají výuku	1	2	3	4	8	9
9	Tělesně postižení by měli chodit do normálních škol, i když se jim bude muset přizpůsobit rytmus výuky	1	2	3	4	8	9
10	Zaměstnavatel má vybírat zaměstnance jen podle jejich znalostí a výkonu	1	2	3	4	8	9
11	Na menšiny by měl stát brát větší ohled a snažit se jim pomoci v sociální oblasti (např. dávky)	1	2	3	4	8	9
12	V těžké situaci by měl stát pomáhat jen tomu, kdo se chová spořádaně a pomoc si tak zaslouží	1	2	3	4	8	9
13	Za plnohodnotné občany by měli být bráni jen ti, kteří pracují	1	2	3	4	8	9

4. Jak často tyto aktivity provozujete ve svém volném čase?

		Denně nebo téměř denně	Občas (1-2x týdně)	Málokdy (1x -2x měsíčně)	Méně často	Nikdy
1	Chodím na brigády	1	2	3	4	5
2	Aktivně sportuji	1	2	3	4	5
3	Pasivně sportuji (jsem fanoušek)	1	2	3	4	5
4	Jsem v hospodě nebo venku s kamarády	1	2	3	4	5
5	Chodím na výtvarný kroužek, skaut, apod.	1	2	3	4	5
6	Sleduji TV	1	2	3	4	5
7	Hraji na hudební nástroj	1	2	3	4	5
8	Chodím venčit psa	1	2	3	4	5
9	Starám se o mladšího sourozence	1	2	3	4	5

10	Chodím do přírody, na výlety	1	2	3	4	5
11	Cestuji do zahraničí	1	2	3	4	5
12	Trávím čas s rodiči	1	2	3	4	5
13	Poslouchám hudbu	1	2	3	4	5
14	Připravuji se do školy	1	2	3	4	5
15	Chodím na koncerty	1	2	3	4	5
16	Čtu časopisy	1	2	3	4	5
17	Čtu knihy	1	2	3	4	5
18	Nakupuji v obchodních centrech	1	2	3	4	5
19	Nakupuji v secondhandech	1	2	3	4	5
20	Hraji hry na počítači	1	2	3	4	5
21	Chodím do kina	1	2	3	4	5

**5. Jak cestujete do zahraničí?
Můžete zakroužkovat více
odpovědí**

Vůbec nebo velmi málo	1
Na organizované zájezdy	1
S rodiči	1
Individuálně	1

6. Domluví se:

Anglicky	1
Německy	2
Jinak (ne česky)	3

7. Svou rodinu považují za:

Velmi chudou	1
Spíše chudou	2
Spíše bohatou	3
Velmi bohatou	4

8. Jste:

Muž	1
Žena	2

9. Váš věk:

10. Vzdělání rodičů:

	otec	matka
ZŠ	1	1
Vyučen/a	2	2
SŠ bez maturity	3	3
SŠ s maturitou	4	4
Vyšší odborné	5	5
VŠ	6	6

Zde je místo pro Vaše poznámky, připomínky nebo jakékoliv komentáře týkající se tohoto výzkumu.

To je vše. Děkujeme za čas, který jste věnovali vyplnění tohoto dotazníku a přejeme pěkný den.